

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

Szeptember 18. 8. szám.

Közöny.

»Segíts magadon, az Isten is megsegít«, — tartja a mondás, a mely talán senkire sem illik manapság jobban, mint a magyar iparosra. Bajaink, panaszaink száma temérdek s bár évek óta tart a javészékelés, hogy segítsen hát rajtunk a kormány, de bizony az a sok panasz és följajdulás mindaddig süket fülekre talált.

A pécsi ipartestület vezető férfiai belátták, hogy ezeknek a panaszoknak a mindjárt egyuttal az orvosser megjelölésének egyetlen lehető módja egy olyan szaklap, amely felöleli a minden szakmához tartozó iparosság érdekeit, s rendelkezésére bocsátja hasábjait minden jó és célvezető eszmének, illetve ennek szolgáltatában az eszmeeszerének. Mert bajaink legfőbb kütfeje, hogy nem rendelkezünk a multban egy oly szervezettel, mely szellemileg összehozná az egymástól távol lakó iparosokat, akik jóformán maguk se tudják, hogy hát hol is kellene elpanaszkodniok, ahol meghallgatásra találnak.

Ennek a célnak a szolgálatára született meg lapunk, melyet »Iparosok Lapja« címmel minden szombat kiadunk, meglehetően tömör tartalommal, s bizony őszintén szólva, meglehetően anyagi áldozattal.

Abban a hitben és föltevésben

ringattuk magunkat, hogy szakértársaink, akik fölösen megküldött mutatványszámaink után tájékozva lehetnek lapunk programjáról s arról, hogy mit akarunk, hát mellénk sorakoznak s úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásukban részesítenek.

Nem kicsinyes, partikuláris cél, talán éppen a pécsi iparosság különleges érdeke vezetett bennünket lapunk megindításánál, hanem édes mindnyájunknak jól fölfogott közérdeke. A haladás szellemét akarjuk elővinni, az iparosság boldogulását akarjuk előmozdítani az által, hogy meggyújtjuk nekik a világitó fátylát, mondván: »Lásd, ez vagy ma, de ha velünk jössz, ez lehetsz a jövőben.

Azonban a nagy közöny, amit közel két hónapja tapasztalunk iparostársaink részéről, melyen megrendítő. Dacára, hogy lapunk nem nyereszkedésre alapított vállalat, dacára, hogy oly ócsó árt szabtnak érte, az a legszerényebb viszonyok közt élő iparos is megrendelheti, igen sok vidéki ipartestület felbontatlanul s olvasatlanul küldte vissza mutatványszámainkat.

Csak a szomorú tényt sirhatjuk el, hogy az ilyen testületek, a melyek mint a fába szorult fereg, elzárkóznak a tudástól, az eszme terjedésétől, a kölcsönös segítségtől, az ilyenektől ne várjuk ügyeink jobbrafordulását.

Mi azonban nem esünk kétségbe,

mert az a lelkes kis csapat, amely zászlónk köré sorakozott, nem engedti azt meghajolni a közönyösség, nemtörődömség előtt: mi lankadatlanul haladunk az élénk szabott uton s kicsinyes okok el nem térítenek, hogy megvalósítsuk célunkat, ami nem más, mint a magyar iparosság tömörítése közös érdekeink elérése szempontjából.

Kérjünk ennélfogva híveinket az ország minden részében, terjeszszék lapunkat szaktársaink között, hisz oly sokat tehet egy kis jóakarát, hogy könnyen elensúlyozhatja azt a fagyos közönyt, melylyel éppen a Pécs közeli vidéken lévő ipartestületek részéről találkozunk, míg az ország északi és keleti határáról naponta jönnek levelek, melyekben lapunkat kéri, addig Baranya, Somogy és Tolna ipartestületei felbontatlanul azzal küldözik vissza lapunkat, hogy redírájk: Nem kell! aminek nagyobb hitelét a testület pécéséjét is odabiggyesztik.

Eltettük ezeket a visszazértezt cimszalagokat saját külön muzeumunkba, hogy majd jobb idők járásakor megemlékezzünk, mennyire kellett küzdenünk a kezdet nehézségeivel.

Erősen bizunk hozzá, hogy kitartásunk előbb-utóbb megtörtí ezt a nagy közönyt, a midőn aztán megtehettük az első lépést a benünk szunnyadó erők kifejtésére: szervezedünk. Az első lépés után jön a többi, aminek a vége céljaink elérése lesz.

Az első számban 100.000 sorsjegy 50.000 nyeresemény.	<p>100.000 sorsjegy 50.000 nyeresemény.</p> <p>A mag. kir. szab. osztálysorsjáték sorsjegyjét kaphatók</p> <p>KRAUSZ SIMON és FIA bankcégnél</p> <p>a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítójánál</p> <p>PÉCSETT, SZÉCHENYI-TÉR, BAZÁR-ÉPÜLET.</p> <p>Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben 1.000.000 korona</p>	Az első számban 100.000 sorsjegy 50.000 nyeresemény.
--	--	--

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pécs, Országot 5. sz. az ipartestület épületében.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár:

egész évre 8 korona.
fél " " 4 korona.
negyed " 2 korona.

GOLDBERGER JÓZSEF

rőfös és divatárú üzlete

A „BÉKÁHOZ“

Pécsett, Irgalmasok-utcája 12. szám.

Legutóbbi bécsi utazásom alkalmával sikerült egy nagy üzletet megvásárolnom, minek következtében abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy még eddig nem létezett, **felülmulhatatlan oleó** árakon vagyok képes áruimat kiszolgáltatni.

A n. é. közönséget kérem, hogy csak egy próbát tegyen nálam, s meg fog győződni, hogy úgy áruim minősége, mint árai másutt sehol sem találhatók föl.

Mert csak egy „Béka“ van e világon s az is Pécsett van, az irgalmasok-utcájában.

Számos látogatást kér

Golbberger József, a „Béka“ boltos.

Tájékoztatólag gazdag áruházam némely cikkének árát idegatoztam.

Egy millió vég

férfiszövetek.

1 méter gráci cheviot	1.25
1 méter gráci loden szövet	1.80
1 méter tiszta gyapju cheviot	2.60
1 méter valódi camgaru	2.80
1 méter valódi velour szövet	3.50
Finom télikabát szövetek	2.50, 3.50, 4.—, 5.—, 6.50, 8.—
Finom peruvien és doszkin	2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50
Felöltő szövetek	2.50

Női szövetek.

Egy millió Voil de lain maradek métrje 35 kr.

1 rőf loden szövet	—19
1 rőf gyapot szövet	—22
1 rőf cheviot	—32
1 rőf ascán	—48
Egy egész ruhára való szövet	1.70
Finom fekete ternő	32, 45, 60, 80, 1.10, 1.30
Fekete cheviot	—68

Vásznak.

1 millió méter valódi rumburgi vászon maradék méterje 45 kr.

1 vég 30 rőfös cernavászon	3.50
1 vég 30 rőfös rumburgi vászon (valódi „Béka“-vászon-)	3.40
1 vég 30 rőfös kreász vászon	4.25
1 vég 30 rőfös hollandi vászon	4.90
1 vég 30 rőfös tiszta czerma vászon	5.—
1 vég $\frac{3}{4}$ széles lepedővászon	7.—
1 vég 30 rőfös chiffon	3.95
1 vég 30 rőfös jobb minőségű chiffon	5.80
1 vég 30 rőfös batizet chiffon óriási	6.50

Legkisebb vastag vatta 1 kg. vagyis 12 tábla 46 kr. 1 szalmazsák legjobb 85 kr. 1 szalmazsák legjobb, leghosszabb 1 frt.

1 vég 30 rőfös köper alsó nadrágra

7.80

Kanavász.

1 vég 30 rőfös kanavász	3.80
1 vég 30 rőfös jobb minőségű kanavász	4.10
1 vég 30 rőfös tiszta czerma kanavász	5.40
1 vég 35 rőfös tiszta czerma kanavász	6.40
1 vég 30 rőfös zeller ingekre	4.50
1 vég 30 rőfös nanking	4.20
1 vég 30 rőfös jobb minőségű	5.40
1 vég 30 rőfös damaszt gradli ágyhuzatra	5.—, 5.50, 6.50, 7.80

Szönyegek.

Valódi jaqard szönyegek	20, 25, 30, 35, 45 és 60 kr.
Valódi tapesztri szönyegek	1.—
Asztal szönyegek	3.70, 4.80, 5.50, 6.50, 8.—, 10.—, 12.—

Barketek.

Mosó barket	—14
Jobb minőségű barket	—19
Zsinór barket	—22
Dupla barket	—18
Czerma barket	—20
Hentes barket	—35
Sima kék barketek	10, 12, 15, 18, 20, 22 és 25 krajczár,

Bouret-garnitúrák,

mely 2 ágy és 1 asztalterítől áll	4.80, 5.50, 7.50, 9.—, 12.—, 15.—
Bouret szövetek divány áthuzatra	60, 90, 1.20, 1.50, 1.75
1 db lópokrész	1.40, 2.20, 3.50, 4.50
Csipke függönyök	12, 16, 20, 25, 30, 40, 50 és 70 kr.

Abroszok.

1 drb kávés abrosz	—25
1 drb $\frac{3}{4}$ czerma abrosz legjobb	—60
1 drb $\frac{10}{16}$ czerma abrosz	1.20
1 drb $\frac{10}{16}$ fehér damaszt abrosz	1.20
1 drb $\frac{10}{16}$ fehér damaszt abrosz	1.40
1 kávés garnitúra: 1 abrosz és 6 szalvéta	1.20
1 fehér damaszt garnitúra: 1 abrosz 6 szalvéta	2.50, 3.—
1 drb finom szalvéta	5 kr.
1 drb finom zsebkendő	4 kr.

Téli kendők.

Fejre való gyapju kendő	35, 38, 45, 70 és 90 kr.
1 drb $\frac{3}{4}$ alpaca kendő	1.30
1 drb $\frac{3}{4}$ alpaca kendő	1.50
1 drb $\frac{1}{4}$ dupl kendő	1.—
1 drb $\frac{1}{4}$ dupl kendő	2.30
1 drb $\frac{1}{4}$ velour kendő	2.90
1 drb $\frac{1}{4}$ himalaya kendő	3.65
Berliner kendő	—90, 1.—, 1.20, 1.30, 1.50, 1.70, 2.—, 2.50
Peluche kendő	2.50, 2.80, 3.50, 4.—, 5.—, 7 frt.

Továbbá:

Selyem kendők minden színben	80, 1.20, 1.50, 1.80, 2.20, 2.50
Szúra minden színben	—80
Bársony minden színben	—50
Férfi trikó ingek és nadrágok	75, 90, 1.10, 1.40, 1.80
Női trikó ingek és alsó nadrágok	75, 90, 1.10, 1.30, 1.50, 1.80
Fehér chiffon ingek	90, 1.10, 1.30, 1.50, 1.80
Vászon és köper alsó nadrágok	35
Karton paplanok	60, 90, 1.20
Casimir paplanok	1.60—1.90
	3.60—4.—

Nyomatott Taizs József könyvnyomdájában Pécsett, 1897.

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

September 18. 8. szám.

Közöny.

„Segíts magadon, az Isten is megsegít”, — tartja a mondás, a mely talán senkire sem illik ma-napság jobban, mint a magyar iparosúgra. Bajaink, panaszaink száma temérdek s bár évek óta tart a javvesztés, hogy segítsen hát rajtunk a kormány, de bizony az a sok panasz és föl-jajdulás mindeddig süket fülekre talált.

A pécsi ipartestület vezető fér-fiai belátták, hogy ezeknek a pa-naszoknak s mindjárt egyttal az orvoszer megjelölésének egyetlen lehető módja egy olyan szaklap, amely felöleli a minden szakmá-hoz tartozó iparosság érdekeit, s rendelkezésére bocsátja hasábjait minden jó és célvezető eszmé-nek, illetve ennek szolgálatában az eszmecserének. Mert bajaink legfőbb kútfeje, hogy nem rendel-keztünk a multban egy oly szer-zetttel, mely szellemileg össze-hozná az egymástól távol lakó iparosokat, akik jöformán maguk se tudják, hogy hát hol is kellene eljarnaszkodniuk, ahol meghallga-tásra találnak.

Ennek a célnak a szolgálatára született meg lapunk, melyet «Ipa-rosok Lapja» címmel minden szom-baton kiadunk, meglehetősen tömör tartalommal, s bizony öszintén szólva, meglehetősen anyagi áldozat-okkal.

Abban a hitben és fölfevésben

ringattuk magunkat, hogy szak-társaink, akik fölösen megküldött mutatóványaink után tájékozva lehetnek lapunk programjáról s arról, hogy mit akarunk, hát mel-lékn sorakoznak s úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásukban ré-szesítenek.

Nem kicsinyes, partikuláris cél, talán éppen a pécsi iparosság kü-lönleges érdeke vezetett bennün-keket lapunk megindításánál, hanem édes mindnyájunknak jól fölfogott közérdeke. A haladás szellemét akarjuk elővinni, az iparosság boldogulását akarjuk előmozdítani az által, hogy meggyújtjuk nekik a világító fátylát, mondván: »Lásd, ez vagy ma, de ha velünk jössz, ez lehetsz a jövőben.

Azokban a nagy közöny, amit közel két hónapja tapasztalunk iparostársaink részéről, melyen megrendítő. Dacára, hogy lapunk nem nyereszkedésre alapított vállalat, dacára, hogy oly ócsó árt szabtuk érte, hogy a legszerényebb viszo-nyok közt élő iparos is megrendel-heti, igen sok vidéki ipartestület felbontatlanul és olvasatlanul küldte vissza mutatóványainkat.

Csak a szomorú tény sirhatjuk el, hogy az ilyen testületek, a melyek mint a fába szorult fereg, elzárkóznak a tudástól, az eszme terjedésétől, a kölcsönös segítség-től, az ilyenektől ne várjuk ügyeink jobbrafordulását.

Mi azonban nem esünk kétségbe,

mert az a lelkes kis csapat, amely zászlónk köré sorakozott, nem en-gedi azt meghajolni a közönyösség, nemtörődömség előtt; mi lankadat-lanul haladunk az élénk szabott uton s kicsinyes okok el nem té-ritenek, hogy megvalósítsunk célun-kat, ami nem más, mint a magyar iparosság támogatásának közös érdekeink elérése szempontjából.

Kérjünk ennélfogva hveinket az ország minden részében, terjeszszék lapunkat szaktársaink között, hisz oly sokat tehet egy kis jóakarát, hogy könnyen ellensúlyozhatja azt a fagyos közönyt, addig lapunkra a Pécs közeli vidékén lévő ipar-tesztületek részéről találkozunk, míg az ország északi és keleti határáról naponta jönnek levelek, melyekben lapunkat kérik, addig Baranya, Somogy és Tolna ipartestületei föl-bontatlanul azzal küldözik vissza lapunkat, hogy reáírják: »Nem kell! aminek nagyobb hitelű a testület pecsétjét is odabiggyeszük.

Eltettük ezeket a visszaérkezett címszalagokat saját külön muzeumunkba, hogy majd jobb idők járásakor megemlékezzünk, meny-nyire kellett tűdenünk a kezdet nehézségeivel.

Érösen bíznunk hozzá, hogy ki-társaink előbb-több megtérjék ezt a nagy közönyt, a midőn aztán megtehetjük az első lépést a ben-nünk szunnyadó erők kifejleszté-re: szervekedünk. Az első lépés után jön a többi, aminek a vége cél-jaink elérése lesz.

At adt osztály ára
1 egész 1.00
6 fél. 3.00

100,000 sorozatgy 50,000 nyeremény
A mag. kir. szab. osztálysorsjáték sorsjegyei kaphatók
KRAUSZ SIMON és FIA bankcégnél
a mag. kir. szab. osztálysorsjáték fölárúsítójánál
PÉCSÉTT. SZECHENYI-TÉR. BAZÁR-ÉPÜLET.
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 1,000,000 korona

At adt osztály ára
1 egész 1.00
6 fél. 3.00

Szerkesztőség és kiadóhivatal. Pécs, Országot 5. sz.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár:

éves évre 8 korona.
fél „ 4 korona.
negyed „ 2 korona.

A statisztikai törvény életbelép.

Pár nap múlva életbelép az új statisztikai törvény és az életbelépés irányát jelzi az a leirat, mely erre vonatkozólag a kereskedelmi minisztérium szerdán érkezett a pécsi kereskedelmi és iparkamarához.

A leirat így szól:

A magyar kir. központi statisztikai hivatalról szóló s. Ö. cs. és apostoli királyi Felsőháznak folyó évi XXXV. t. c. törvény 10. §-ában augusztus hó 27-én kelt legfeljebb elhatározásával szentesített törvény az Országgyűlésben az évi XXXV. t. c. törvény 10. §-ában augusztus hó 2-án kihirdetve, a kihirdetéstől számított 15 nap múlva hatályba lép s ezen időtől fogva a hivatalos statisztikai adatszolgáltatás tekintetében többé nem az 1874. XXV. t. c., mely egyidejűleg hatályát veszti, hanem az új statisztikai törvény lesz irányadó, valamint a statisztikai hivatal címe is az eddigi «Országos m. kir. statisztikai hivatal» helyett «Magyar kir. központi statisztikai hivatal» leendő.

Midőn erről a kamarát az idézett törvény szövegének ide csatolásával, szives tudomásvétel végett értesitem, egyszeres-mind nem mulasztatom el, hogy ez alkalommal figyelmét a statisztikának nagy fontosságára s folyton növekedő

jelentőségére külön fel ne hívjam. A közgazdaság különböző ágának előmozdítása, a nálunk is mindjobban napirendre került társadalmi kérdések helyes felismerése, a mutatkozó beteges állapotok orvosszereinek felkutatása, a közműveltség előbbre vitele, nagy nemzeti célok kitűzése és megvalósítása, egyezőtől az állami és társadalmi élet minden részére kiterjedő és megbízható statisztikai adatok alapján történhetik, mert a különböző érdekellentétek között s a viszonyoknak mindjobban és jobban egymásba bonyolódása mellett a közcélok helyes kitűzéséhez és az öntudatos működéshez szükséges tiszta áttekintést és tárgyilagos képet statisztikai adatok segítségével nélkül nem lehet megszerezni.

Kétségek nélkül a törvényhozás előtt is ezek a szempontok voltak irányadók, amidőn a statisztikai adatszolgáltatás tekintetében eddig fennállott törvényes alapot többé eleget nem találva, a statisztikai adatgyűjtések akadálytalan foganatosítása s az adatszolgáltatás pontosságának, gyorsaságának és megbízhatóságának fokozása céljából új törvényes alapot teremtett, mely az adatszolgáltatási kötelezettséget kiterjeszti, a felelősséget szigorítja s az adatszolgáltatásnak hatályosabb ellenőrzését biztosítja.

Kétségtelen azonban az is, hogy a törvény bármily helyes és szí-

gorú intézkedései magukban véve a cél elérésére nem elégségesek. Szükséges, hogy mindazok a hatóságok, intézetek, testületek, sőt egyes személyek is, amelyek és akik statisztikai adatok szolgáltatásának kötelezettségére alá esnek, ebbeli kötelezeteiket nemcsak a törvény iránti kötelező engedelmességgel, hanem a feladat fontosságának belátásától vezérelt hazafias buzgalommal teljesítsék. A statisztikai adatok gyűjtésénél mindinkább az a módszer alkalmazandó, hogy a statisztikai adatok nem a hatóságok közvetítésével, hanem az érdekelt intézetektől, testületektől és a magán személyektől is közvetlenül gyűjtetnek be, mind becsesebbé és szükségesebbé válik azon testületeknek közreműködése és támogatása statisztikai adatgyűjtésekben, amelyek a népességnek egy-egy vagy társadalmi, illetőleg gazdasági osztályát képviselve, egyszeresmind az illető társadalmi, illetőleg gazdasági osztályhoz tartozóakra bizonyos erkölcsi befolyást gyakorolni hivatalva vannak. Ilyenek különben a kereskedelmi és iparkamarák, a melyek amint saját működésükben rá vannak utalva a statisztika támogatására, úgy viszont a saját körükben a statisztikai adatgyűjtések fontosságának és szükségességének a köztudatba való átültetésével, az adatszolgáltatási készségnek, mint állampolgári köztöle-

Az „Iparosok Lapja“ tárcája.

Az udvari szabó.

Az „Iparosok Lapja“ eredeti tárcája.

A bécsi »Burg« előtt nagy embertömeg verődött össze. Idegeneknek az újság ingerelvé bir, azonban a bécsi nép nem azért szalad a Burg elé ha deket harangoznak az átelleni szent István templomban, hanem egyszerűen azért, mert a granátos ezred muzsikáját szeretik hallani; az pedig éppen most csinnadrattázik be a főkapun a fővártához.

Mária Terézia, a bíjos osztrák császárnő és magyar királynő viruló arcát vélte látni a nép egy emeleti ablaknál; az pedig éppen most kiültetők vegyülnek a granátosok zenekarának katonás akkordjaiba.

De szépek is a granátosok. Mind-egyike egy-egy óriás; s azonfelül a magas stancsi csákójkók kész mithózi alakokká teszi őket. Térdfelelő borkamásli szorítja égkék nadrágjukat össze; fehér frakkjukat és az azon viruló piros hajtókát, meg hajporos hajfonatukat gyönyörűség nézi. Fegyverzetük fehér szíjjazata pedig csak emeli harcias kinézetüket.

Egy fiatal mesterlegény is áll a nép között, még pedig szájtáva. Aligha látott még ilyen katonafelvonulást és azért nem is csoda, ha a tolongó emberár idestova lökdösi mint a tekegolyót. Idegen szabású ruháját némelyek csodálattal nézik; migmen az elvonuló, illetve felváltott magyar ezred egyik granátos káplárja — káplár pálcájával oldalba nem bökte barátságos rőfönettel:

— No nézd csak! földi! hát kend hogyan került Bécsországba? Hé?

A pitykés és suttásos legényke örömben majd a saját orrát nyelte el és hogy kordován rézsarkanyus eszmáját összeverte, szintén nagy örömet bizonyítá.

— Már hogy én honnan jöttem ugye-e? — azt kérdezi vitéz öbester uram; hebeg az örömtől elpirult ifjú.

— Bolond kigyemléd, nem vagyok én öbester; öcskös, hanem káplár. — drámogta a katona.

— Ejnye nő! vitéz káplár uram, meghöccsösös — mán csak én ezután tudom meg — mert hát éppen csak egy órája, hogy ideérkeztem ebbe a csodás szép városba.

— Jó, jó; de hát hogy kerültél ide öcsém, meg aztán honnan jöttél meg mi a patvar?

ségnek terjesztésével a statisztikának megbecsülhetetlen szolgáltatokat tehetnek.

Amidőn tehát az új statisztikai törvénynek életbelépte alkalmával kijelentem, hogy részemről a kereskedelmi és iparkamaráknak a saját feladataik szempontjából szükséges statisztikai adatokat, amennyiben ilyeneknek begyűjtése vagy megküldése végett a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz fordulnak — a vezetett hivatal, amelyet e végül megfelelően utasítottam, munkáerejéhez képest s a hivatal működésében zsinórmérték gyanánt tekintendő munkatere korlátai között, mindenkor legnagyobb készséggel rendelkezésükre fogja bocsátani: viszont azon reményemem és várakozásomnak adok kifejezést, hogy a kereskedelmi és iparkamarák s a statisztika fontosságának tudatától áthatva, a statisztikai érdeket saját körükben egész erkölcsi befolyásunkkal támogatni fogják.

Budapest, 1897. évi szept. 7-én.

Br. Dániel Ernő.

Kormányzati intézkedések.

Ha semmi sem jelezné, hogy az ország egy ismeretlen köztevékenységi akcióval fog a télen megbirkózni, a pauperizmussal: jelzik

— Hát kérem szeretettel vitéz káplár úram, én Magyarországából jöttem és . . .

— Azt látom bikfié! — mosolygta a káplár úr.

No nézd csak, gondola magában a fiu, már ezt is tudja.

— Igen; hát én Bajáról jöttem, Bácsmegyéből.

— Hát aztán?

— Aztán? hát itt akarnék munkába lépni valami jóra való magyar mesternél . . .

— Hát nem mondom, hogy boldog vagy szép öcsém? Itt Bécsben hogyan jutnál magyar mesterhez, mikor itt csupa német lakik. Kivéve a katonákat, kik között bizony elég magyart találhatsz — más magyar embert nem pipázsz.

Hát/szen nem is akarom én a magyar embert pipálni — akarta

azon intézkedések, melyeket a kormány jó eleve kezdeményezett. Kettő komoly jelentősége szerint emelkedik ki ebből ezekből: egyik Darányi földművelésügyi miniszternek intézkedése, hogy a vetőmagban megszorult gazdáknak vetőmag szükségletét a jövő évi termésig előlegezi, a másik Perczel Dezső belügyminiszternek körrendelete, mely köztörvényhatóságainkat fölhívja, hogy szorgos figyelemmel kísérjék, miként a balsikeres gazdasági évben a kölcsönre szorult gazda az उसora karmaiba ne kerüljön. Mindkét miniszteri intézkedés célja tisztelgetemlélt és tendenciája elismerésre méltó.

A miniszteri szobákban nem bürokratikus munka folyik, de mint ez esetekből kitetszik, — az akták közt a sziv is részt kér a munkában.

Az illetékes miniszterek aggódva látják, hogy az 1897. gazdasági esztendő gondderthes napokat mért a magyar gazdára, kiknek sorában számosan vannak, a kiknek földje még a jó vetőmagot sem teremtette meg. Ebben a helyzetben vetőmagot ajánlani, annak kamatmentes visszafizetésével könnyíteni, derék állami intézkedés és magyarizátat találja abban a súlyos időben, mely a gazdára nehezedett.

Minden körben kézzel elismeréssel honorálni a tényt, mert mindenki tudja, hogy oly gyöngék a

mi társadalmi akcióink, hogy olyan főbenjáró dologban, mint egy köz-kérdés megoldása, — még csak kezdeményezésre is képtelen a társadalom.

Pedig milyen baj ez?

Megszoktunk mindent a kormánytól, a hatóságtól várni: mi magunk pedig a birdők könnyelmes tisztelt végzek. A közforumon évtizedek óta kisért az önszeggő szervezeteket ügye a nélkül, hogy valamire mentünk volna. Sőt horrendum dictu, a képviselő, kinek erre a mandátum jogot nyújt, minden költségvetés rosszt tárgyalásánál fölveti, miért nem csinálja az állam.

A termény, anyag, hitelszövetkezeteket pedig seholsem a kormányzat csinálja, csak szabályozta. Valóságos paralízis progresszív konstataciónak azon pl. Amerikában a társulási klasszikus földjén, ha valaki a kormányzati helyről várna avagy követelné, hogy a polgároknak speciális igényeit kielégítő szövetkezetet maga csinálja.

Még az iniciatívát sem várják és nem is kérik belőle. Ez kerékkötés volna szerintek, a mi nem is más. Mi pedig éhietelenségünkben várjuk a kormányzati intézkedést s delogy szövetkeznünk, a mit csak közös erővel érhetünk el, míg nem muszájítanak. Óh, delogy tennek!

És aztán, ha akadnak bátrak,

öcsém; gyere, azt hiszem, az Ur-isten uja, hogy velem találkoztál.

— Adj! Isten! — mondta a legényke.

— Jó napot herr Meister! — szólta meg a káplár az öreg totyogó szabómestert, kit csakhamar utólérték.

— Ah! jó napot herr Szálaj! Hogy van?

— Köszönöm mester. Mondja csak, kihez kellene fordulnom; keresek egy jóra való szabóműhelyt, hogy az unokaöcsémet elhelyezhessem. Kintünö szabász, meg gyors munkás — dícsére nemétül új ismerését Szalay káplár úr. Aztán odasugya a legénykéhez:

— Te gyerek, hogy hívnak?

— Mákos Bertalannak káplár úr.

— Bifikfi! mától fogva nagybátyád vagyok, érted?

— Igenis értem! — mondta a

vitézek és botorok, csak látni kell mily félszegen esik ki, ha valamihez kezdenek. Eleinte nagy fellendülés, magnum áldomás, aztán kanapé processus, elkévdtenlenség és elzülése a legszebb céloknak. Maga a kormány készül, a mi másutt nincs meg, olyan tevékenységi kört elfoglalni, melyet sokkalta jobban, illőbben a társadalomnak kellene elfoglalva tartani.

Igy maga az is, mely térfordulóra biztos léptekkel egyes vidékeken megérkezik: a közszegénység megapaszta, kiegyenlítése, leküzdése nem közhatalossági, hanem társadalmi funkció.

És a hátunk borsódik ma már annak a gondolatára, hogy ezt a nagy aktivitást igénylő feladatot az erőltet társadalom vegye gondjaira. Pedig hogy a társadalom az ő érdekei szerveivel legjobban betölti e feladatot, csak Angliára legyen szabad hivatkozni, és gazdag országára, hol a pauperizmus sohasem szűnik meg orvoslást igénylő kérdéssé lenni és a hol az érző társadalom e tekintetben oly bámulatos nagyot produkál. Nálunk a nagy férfiak szobrát is állami erővel létesítik s azok a szobranak váltak monumentálissá, mely nemcsak a társadalmi akcióra támaszkodott.

Éz bizony szegényelendő kiskoru-

ság és szinte reménytelenül állunk, lesz-e vajjon még másképpen is. Mi az ok? keleti kényelem szeretetünk, társulásra alkalmatlan kedélyünk, vagy a szövetkezés folytat előálló közérő jelentőségének félreismerése?

Azt tartjuk mind a három. És míg ez meg nem változik, azért csak atyáskodjék a kormány, pótolja a gondviselést, végezzen társadalmi feladatokat.

Pedig hogy eviderter a közszegénységi ügy hatósági orvoslásánál a hivatalos eljárás során nagy tévedések nincsenek kizárva, hivatkozunk azon általánoson tudott esetre, hogy Hódmező-Vásárhelyen ez előtt három évvel előbb komolyabb ok nélkül pénzsegély kiosztások történtek és azt olyanok kapták, kiket beteteik után a takarékpénztárakban ismernek és süvegelnek. Ilyeneknek társadalmi akciók mellett megtörténni egyszerűen nem lehetett volna.

A napi gondról.

Sok a proletár. Mindenki úgy szeretne élni, hogy sok legyen az igrige. Fényes karrier, lázas agygyal épített csillogó légvárakról álmodnak oly sokan.

És nincs különben. Az intelligensébb életjályák olyanok, mint a

fú, csodálkozva. Pedig dehogyan értette!

— Nos herr Krampfmeier! nem tudna helyet az öcsémnek?

— Tudok, tudok, — mondá tündöve az öreg szabad. De tud-e az öcsése magyar diszruhát varrni, illetve szabni? Ha azt tud — megpróbálok, akkor magamhoz veszem.

— Hogy tud-e? Remekel, remekel, érti? Remekel! olyat még nem is látott az ur, ha mondom...

— Akkor tehát próbára jöjjön; egy ruhát csinál; ha jó — akkor a szerencsése „gemacht.“

— De a fizetség? Mi lesz a bére?

— Hagyja csak reám! Biztosan tudom, hogy nem fog panaszkodni.

— No öcsém — mondá igaz örömmel az óriás káplár — nádbotjával jókorát a fiu hátára húzva — szereztem helyet; érts meg

jól! olyan helyet, hogy olyat még álmokban sem hittél, hogy valaha elnyerhesz! Ó felsége a császárkirálynő udvari szabójához rekomendáltalak bé! Érted? Érted ember? Most pedig jöjj, elmegyünk ebédelni; két óráig szabad vagyok. Becsulésen megebédelünk, — egy kancsó sört iszunk, többet egy cseppent sem; mert a kötelesség az első! Ha ebédeltünk, viszlek rögtön új gazdádhoz. Vasárnap aztán, itt, látod ezt a sörházat? A „rókához“ címzett sörházban megtalálász — ha földiről addigra még nem fedezteztél.

— Ugyan!? kedves káplár uram!

— Hallyatsz? nem mondtam, hogy István nagybátyád vagyok?

*

Máros Berci jobbkor rem is érkezhett volna Bécsbe.

Éppen abban az időben állította

vasuti kocsi. Mindenütt ki van akasztva a: „Megtelt“ jelzőtábla, de azért tűrik magokat az embernek, hogy fölkapaszkodhassanak.

Ebben a rohanó, ideges században szárnyak kellene, hogy az egyén a tömegből kiemelkedjék. Hány jut merész vállalkozása közben learus sorsúra? És aki egyszer visszahullott, az örökre ott marad a sárban.

Ijesztő módon szaporodnak napjainkban azon bünesetek, melyeket intelligens, tanult emberek követnek el.

Mikor egy-egy eset köztudomásra jut, a társadalom szörnyöködik, a közvélemény itélkezik és egy learusult kevesebb van.

Ha az ember loq, mert éhezett, ott a büntető paragrafus, riólvassák s azzal vége.

De ha az ember diplomás és tolvaj, kész a szenzáció s az erköcsbírák fölajdulnak. Hogyan, hát ez is? Hiszen a diploma nem csak jogot adott neki, de kötelességet is mér rá, hogy tisztességesen éljen meg.

És éppen ez a fölfogás hajlja a szerencsétlenséket a bün fertőjébe. A tudomány nem jövedelmez, de azért a kvalifikációjához mérten urí módon kell megélnie. Az iparosra nem megbélyegző, ha a ruhája foltos s egy héten egyszer eszik meleg ételt, de az orvosnak,

fel a szépséges magyar királynő a magyar nemes testőrséget.

Az öreg Krampfmeier majd megtörtült, hogy honnan szerez majd olyan bővszt, aki az előirt pazar szék kacagányos, mentés, diszruhákat szabni tudná? És most, az isteni gondviselés az utjába dobott egy szegény magyar fiut, ki elhöz értett, értett de még hogyan?

Amikor egy-egy mágnás ifju felvette az elkészült testőr diszruhát és a Burg előtt sétálgatott, vagy lóra pattanva kilovagolt Schönbrunnba, csodájára állott meg a németiség, hát még az a sok grófbárokisszony? Majd hogy ki nem ugrottak az ablakból és utána nem szaladtak a deli magyor dalánák.

Az öreg Krampfmeier özeveg ember volt; gyönyörű szép egyetlen leánya, a Réz állt a gazdaság élén. De párját nem is találhatta

ügyvédek urnak kell lennie, ha belehal is.

Magyarország egész a közelmultig majdnem tisztán agrár állam volt. A föld volt egész jövedelmének alapja, ez adta meg szükségleteinek túlnyomó nagy részét. Bőségesen termelt és a termés jó áron kelt.

Foglalkozás után kellett nézni és a fiatalság ellepte azokat a pályákat, amelyeket uriak elfogadott a köztudat és a melyeknek diplomát megszereztek az öregek is, ha nem is éltek vele. Így támadt egy példátlanul népes ügyvédi kar, — oly népes, hogy szinte már túlszűfolt. A zsunolóság megeltek az egyetemek többi fakultásai, minden ember diplomás ur akar lenni Magyarországon és ez a féktelen urhatámság valóságos a csod veszedelme elé kergette a lataner elemeket.

Hírhavalonak bizonyult minden figyelmeztető szó, minden jóakaratu tanács, az áramlat nem szűnt meg, sőt nem is igen csökkent és oly veszedelmekkel foyogott a közel jövőben, a melyek esetleg sok inlelluens, köpzett, diplomás ember existenciáját teszik kétségessé.

A tudományos pályákra ne menjenek azok, a kiket valami nemesebb ambíció illel nem terel. A korszellem ereje ledont minden elválasztó falat uri és nem uri

mesterség között. A szorgalom és tehetség nem csupán túlszűfolt tudományos pályákon érvényesülhet, a kereskedelem és főként az ipar terén még hálás munkakört nyerehet minden igaz örekvés és becsületes igyekvés. Az anyagi boldogulás sokkalla több garanciája kínálkozik az ipar különféle ágaiában, mint a lataner diplomájában. Mert nem lehet vitázni azzal az igazsággal: az az igazi ur, a ki fizet.

Boldog az, a ki távol a bajoktól az apjától örökölt földet saját ökreivel szántja, — de akinek az Isten nem adott milliomas apát, nem érdemes a tudományos pályák diákjeit végig nyomorognia, hogy aután is és még tovább nyomorogjon.

Nagy kazal, kis kazal.

Csöndesen röttam a mezei utat. Az est korán leborult. Az ut egyik oldalán részesek esépteltek a maguk *tizenegyedték* a többi tizenhárom részt pedig odébb, az urasági major közelében, eséplőgép dolgozta föl. A gép a távolból úgy zümögött, mint valami nagy bogár. A részesek kazala bizony kicsi volt, ellenben az uraságé, mint két hegy húzódott a szérin. Egyszerre nagyot füttentett a bűgő

Szegény Rézl!

— Ne sirjon, ne sirjon Mamzell Rézl, itt vagyok én; úgy vezetem az üzletet, mintha édes bátyja lennék! ne busuljon!

A lány hálásan tekintett könyttől fátýolozott nefejeits szemeivel Bercire és nem sirt többé.

Berci megtartotta szavát. Úgy vezette a nagykiteredésti üzletet, hogy Ő felsége egyenes parancsával olrendelte a szabó czéhnek, hogy fogadják mesternek az ifut; — hanem kötelességévé teszem kendnek, hogy elvegye a Rézl feleségül — ezzel bocsátotta el az ifut az szép királynő, amikor kihallgatásnál volt nála.

Mily hévvel, örömmel s mily gyorsan felelt meg Berci a »szigoru« rendeletnek, azt a szives olvasóra bizom — az bírálja meg.

Tihanyi Károly.

masina, lehet elhallgatott. Már teljesen bealkonyodott. A részesek is abbahagyták a munkát, összeszórték, rendezhozták a maguk kis szérűjét, egy társukat örnek hagták, ök maguk pedig gyors lépésekkel távoztak a falujok felé. Fehér ingujjuk a sötét tarlón sokkág úgy libegett, mint egy raj vitorla a tengeren.

Szóba álltam az örrel. Megkérdeztem tőle, hogyan fizet a rész? Panaszkodott. Hogy rosszul fizet, pedig retentő nehéz a munka: az eső meg mind megdöntötte a kálást, jóformán csak a kasza-hegy-lyek lehetett dolgozni, aztán az uraság nagy uszorát szed rajtuk mindenféle robot-munkával. Szóval, sok fáradság, kevés haszon. A szegény ember schelse kap igazságot.

— *A nagy kazal megessi a kis kazalt!* mondotta az ember, a major mellett sítőtűl kazalhegyek felé biccentve fejével.

Vigasztaltam. Hogy hiszen most nagy ára van a buzának, jól értékesíthetik a kis kazlukat. Elbusultan felelt:

— Szület kellene ahhoz, hogy bevihessük a városba. Nekünk nincs szekerünk.

— Hát fogadjanak!

Emberem elmosolyodott.

— Fogadjunk? dörmögte. Hiszen, könyörgöm, nincs nagyobb uszorás a módos parasztnál, mikor a szegény parasztnak fuvarokzik... Az a fuvarért a szegény ember zsirját veszi és oda a kis haszon!

— Hát maguk, részesek közt nincs szekeres ember?

A kaszák megvetően vállalt vont.

— Van egy, de az a legnagyobb kutya! mondotta. Az adja a fuvarat legdrágábbban nekünk. Szegény, mint mi, de olyan gögös... no! Azért, mert szekere van! Igaz, hogy már mind a szzeiben vagyunk fuvarokzik.

Aztán, mint az elébb, most is filozofálva tette hozzá:

— *A szekeres paraszt megessi a qyalogos parasztot.*

Ebben a percben egy csengő gyermekhang szólt meg a részesek kazala mellett:

— Andris bácsi!

Egy szöske parasztlányka bukant elő a sötétségből.

— Mi kell, lányom? kérdezte jóságosan az ember.

volna senki fia a szorgalmas Rézlnek. Úgy bizony! Még könyvet is vezetett. Mert hát az udvari nemesek, furrok, magasabb katonatisztek, főhivatalnokok mind-mind Krampfmeiernél dolgoztattak. Most meg a testőrség is. Aranybánya volt az öreg Krampfmeier üzlete.

Megszerették Bercit a házbán. Józan és dolgoz volt; meg aztán milyen szabász! De ő is megszerezte az öreget meg a...

Nos! nagy szerencsétlenség érte esztendőre a szegény Rézl.

Karácsonykor, az öreg Krampfmeier az után egy megfagyott pocsolján megessűzött és oly szerencsétlenül esett fejével a megfagyott rögre, hogy azonnal meghalt. Nagy tisztességgel temették az öreget — valamennyi czéh zászlók alatt vonult ki, az utolsó tisztességét a jó öregek megadandó.

A kis leány a sietségtől elfutott hangon mondotta:

— Édesapám azt üzeni, adja kölcsön Andris bácsi a kaszáját, mert el van szegődve a haraszi semjékre, maguk pedig egy pár napig ügyis csépelnek.

— Hát az édesapád kaszája hol van? kérdezte óvatosan az emberem.

— Eltörtött.

A kis leány hangja oly szomorú volt, hogy bőven tükröztette azt a katasztrófát, amit ez az esemény a szegény napszámos házában jelentett.

— Van sarlótok! akadékoskodott az ember.

— Van, de kaszálni kell.

Az ember egy darabig hallgatott, aztán így szólt:

— Otdanom a kaszát, ha a kölcsön fejbe édes anyád levágja azt a kis csalamádlémat.

— Édesanyám beteg . . . szepgete a lányka.

A részec kemény hangon felelt:

— No, no! Attól a kis csalamádlétől nem szakad meg. Csak mond meg ezt az üzenetet a szőlőnek!

A kis leány elfutott, az emberem pedig mentegetőzve fordult hozzám:

— El vagyunk szegődve három hétre, én is, az anyjukom is . . . muszáj segíteni magunkon!

Most azonban én tettem hozzá filozófálvá:

A kaszás ember pedig megesi a kaszátlan embert.

Eltávoztam. Az est már elfodte a kis kazlat is, a nagy kazlat is. A cséplőgép zizegése helyett a tücsök cripelése hallatszott a levegőben. **K.**

A magyar keztüü.

Alig van árucikk, a melyről oly sok téves felfogás volna elterjedve, mint a keztüürol, az elegáns öltözék e mellözhetetlen kiegészítójéről. Nem lesz tehát egészen érdektelen, ha tájékoztatól egyet-mást elmondunk felüle.

Divatáru-üzletekben gyakran ajánlanak uraknak kutyabőrkeztüüt. A kutyabőr jó ugyan diplomának, de keztüüt készíteni nem szokás belüle, sőt a keménysege miatt nem

is igen lehetséges. Az ilyen keztüürol való téves hit egy keletkezett, hogy egy prágai keztüügáross nehez báránybörből készült tözött férfikeztüüt «kutyabőr» védőjegyet alatt bocsátotta piacra, s a közönség lassanként elcsérlette a védőjegyet a keztüü anyagával, s kutyabörkeztüükül adoptálta azokat.

Ugyanilyen formán áll a dolog a francia és angol gyártású keztüüvel is. Az angol Dent hajtókeztüü, a francia Jouvin, Frères Perrin és a többi grenoblei nagy cég kecskebörből készült női keztüüi csakugyan világszerte elismert legkiválóbb produktumai a keztüüiparnak. Ezeket nekünk óriási mennyiségben kellene importálnunk, mert nálunk majdnem minden divatáru cég csupa francia, vagy angol gyártású keztüüt árul. Ha azonban a statisztikát nézzük, azt találjuk, hogy az összes magyarországi cégek a mult évben például 588 métermázsza keztüüt hoztak be, a melyből Ausztria 569-et, Franciaország egyet, Anglia pedig négyet szállított. Tiszta dolog tehát, hogy nálunk a francia vagy angol keztüü-jelző a legtöbbször csupán ülteti fogás — és száz évö közül, a ki azt hiszi, hogy francia vagy angol keztüüt vett, alig egy jut ilyen áruhoz, míg a többi kilencvenkilenc rendszerint osztrák keztüüt vásárol.

Az osztrák, de különösen a prágai keztüü egyébként éppen olyan üzlet-fogású szolgáló jelző volt világszerte, mint most nálunk a francia vagy angol keztüü. Uralta a német, angol és amerikai piacot, nem is enlülve a magunkét; jó hírnevét azonban alig pár éve teljesen elvesztette. A keztüüipar ugyanis a legutóbbi két évtizeden belül a bőrvékonyító, a keztüüvágó és a keztüüvarró gépek felállításával a kézműiparból egyszerre gyáriparrá változott. E rövid idő alatt nagy túltermelésre, és az áru elhelyezésénél a legszertelemben versenyre vezetett, a melyben az «en gros»-eladási árak annyira hanyatlottak, hogy ma már a nagyban való keztüü-gyártás alig tekinthető haszonhajtó foglalkozásnak. Másfelöl a gyárosok, hogy némi hasznöt mégis biztosíthassanak maguknak, mindenféle gyártási fogáshoz kezdték folyamodni.

Igy például a drága, de finomabb keztüüt adó gyöngöe báránybör helyett az olcsóbb, és kiadóbb nagy báránybörököt dolgozzák föl, s hogy a keztüü legalább látszatra mégis mutathasson némi finomságot, a bőrt túlságúg elvékonyítják; — minek aztán az a természetes következtetés, hogy a bőr elvesztí tartósságát, s a keztüü szakad, mint a papíross. Emellett, hogy a bőrből mentöl több keztüüt nyerhessenek, minden keztüüt kisszebbre szabatnak, mint a minőnek a szám szerint szabatniök kellene. Végül a gyártás minden fokán a legolcsóbb, és így leghanyagabb munkát alkalmazzzák. Az ilyen gyártási fogásokban különösen a prágai gyártás vált ki. Így történt aztán, hogy ma már a világkereskedésben a prágai keztüü alatt mindenütt hihetlentül olcsó, de az elképzelhetlenségig rossz minőségű keztüüt értenek.

Ez a rossz minőségű keztüü árszét el minket is a divatáru-üzletek utján; s uralmát a rendkívüli olcsóságon kívül még a vámmenetség is biztosítja oly annyira, hogy a hazai keztüüipar a szösszöss értelmében pangásra van kárhoztatva mellette. Ez a keztüü azonban Németországban csaknem egészen kiszorult már, s évről-évre csökkennek az angol és amerikai megrendelések is, világos jelölül annak, hogy a nyugati közönségnél egészeszebb irányzat kapott lábra, a mely a jobb minőségű keztüüt kezdi eleje helyezni az olcsó, de rossz árúnak. És ez természetes következténye a túltermelésnek, mely először az eladási árakat, aztán pedig magát az árut rontotta meg. Bizvást remélhetjük tehát, hogy az egészeszegebb irányzat nálunk is mihamarabb tért fog hódítani. Anynyval inkább, mert pangó keztüüiparunk most már a fővárossi állami keztüüvarrótelep részéről is hathatós támogatásban részesül.

A telep, a melyet a kereskedelmiügyi minisztérium és a főváross tart fenn, a hazai keztüüipar részére inkáb, mert pangó keztüüiparunk most már a fővárossi állami keztüüvarrótelep részéről is hathatós támogatásban részesül.

keztül s e miatt a nyári hónapokban a borkéztüdből alig van bevétele a keztüiparosnak. Ez az üzletszámot különösen a kisebb cégekre nyomasztó. A telep tehát, hogy a már meglévő keztüis iparunknak erősebb támasza lehessen, a folyó évtől kezdve az üzlet szünet idejé alatt keztüi félygátmányok megrendelésével nyújt munkát és keresetet a kisebb cégeknek s a félygátmányokat a saját számájára varratja meg. Az idei üzletszúneten keresztül már nyolc keztüiparost segített ilyen módon.

Ezek a keztüik, valamint a hazai keztüicégeknek a telepen varratott keztüi mind a magyar címerrel és Sz. A. K. F. betűkkel vannak megjelölve. Valamivel drágábbak ugyan a divatáruceké cseh keztüinél, de a csekély árkülönbözéért busásan kárpótolja a keztüi jó minősége, gondos előállítás és tartóssága. Remelhetjük tehát, hogy a közönség nem csak a hazai ipar, de a saját érdekében is rövid időn nagy kelendőséget szerez ezeknek a keztüiknek.

A mesterséges bor tilalma.

A hivatalos lap csütörtöki száma közli a kereskedelmi miniszternek a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozásának tilalmazásáról szóló törvény végrehajtása iránt kiadott rendeletét, mely tegnap már fűzet alakjában is látható volt.

A törvény szerint mesterséges bor az, ha a bor nem kizárólag szőlőből, illetőleg szőlőmustból készült; ha a borhoz tisztított szeszes vagy konyakon kívül víz, vagy bármely más anyagok kevertetnek.

A törvény azonban megengedi, hogy a természetes must az okszerű pinczekezelés elveinek megfelelőleg javíttassék. A must okszerű kezelése alatt értendő minden oly eljárás, mely a must minőségét javítja anélkül, hogy mennyiségét lényegesen szaporítsa, vagy oly anyagokat venne bele, melyek az erjedés után is bennmaradva, s természetes borban elő nem forduló alkotórészeket tartalmazó italt eredményeznek.

Megengedtetik a must cukrozására tiszta cukorneműekkel vagy

mazsolaszőlővel; szeszese de csak finomított legalább 95°/₁₀₀-os tiszta szeszszel vagy konyakkal; sürítve befőzés által; lenyájkázása mirenymentes kénnel; savtalanítása tiszta szén-savas mézszel vagy káival. Ennek ellenőrzése szempontjából a must a szűret alkalmával a hatósági vizsgálat tárgya.

Az okszerű pinczekezelés érdekében szintén megengedtetik a bor szeszese és savtalanítása a fenn jelzett módon, a hiányzó sav pótlása borkóval, a bor derítése vizahólyaggal, gelatine-nel, taninnal, tojásféhérjével, tejjél és spanyolfölddel, mérsékelt kénzése mirenymentes kénnel; tiszta cukrozása; caramel vagy szaffírral való színezése is; élesztővel való átferjesztése; házasítással de csak természetborral; végül hevítése konzerválás végett.

A cukrot csak mustban vagy borban szabad feloldani, vízzel tilos, épúgy tilos vízzel ereszteti föl a mazsolaszőlőt s e level használni édesítésre.

Mindezen megengedett javítások csak oly mértékben engedtetnek meg, melyek a normális bor természetes alkotórészei közt a helyes arányt nem zavarja meg.

Tilos a víznek, sacharinnak s — a caramel és a szaffír kivételével — más növényi vagy ásványi festőanyagoknak, kártyafestékeknek, glicerinnek, salicyl-savnak, tamarind-kivonatnak, zamat-kivonatoknak, bármiféle esszenciáknak, szagosító olajoknak vagy egyéb folyadékoknak (borzamatoknak, extractumoknak), továbbá a megengedettől eltérő minőségű szeszesnek (konyaknak), cukorneműeknek, kénnek, savpótló, savtalanító és derítő szerekeknek stb. a musthoz, illetőleg borhoz való keverése, következtés-képen azok a borok, a melyeknek készítésénél vagy kezelésénél ilyen anyagok használtattak, mesterséges boroknak tekintendők.

A pezsgőtől megkülönbözteti a rendelet a szénsavas vagy habzó bort, melyhez a szénsav mesterséges uton adatott. Ezt a bort ilyen néven is kell forgalomba hozni és nem pezsgő cím alatt. Különböget tesz a rendelet a törkölyborral is, mely friss, egészséges szőlőtörkölyből vett lének vízzel vagy cukrosvízzel való kivonásával és

erjesztésével házilag állították elő. Ezt iparszerűleg nagyban nem szabad előállítani. A törkölyvel nem szabad manipulálni, hogy természetesen borhoz hasonló értékű italt gyártsanak belőle. Épp így a gyümölcs borral sem szabad megtevesztetni a közönséget. A hordónak fenekén nagy festett betűkkel rá kell írni; törkölybor vagy gyümölcsbor; palackokra szintén vigylenet kell rá ragasztani a jelzésnél. Ezt még akkor is meg kell tenni; ha ezek az itatok nem eladásra, hanem házi fogyasztásra vannak szánva.

A közösi előjáróságok (városokban a tanács) kötelesek a szűret folyama alatt pontosan összeírni, hogy minden egyes szőlőbirtokosnak mennyi törkölye van, ennek felhasználását ellenőrizni. A törkölyt csak egyszer szabad bor készítésére felhasználni.

Tilos a bort oly vidék vagy szőlőfajta megjelölésével forgalomba hozni, mely vidéken nem termett s a mely szőlőfajtából az nem készült; házasításnál azt a nevet lehet a keveréknek adni, mely vidék jellegének tényleg megfelel.

A borvidékek megállapításánál a miénk «vilány-pécsi borvidék» elnevezés alatt szerepel; ez magában foglalja Baranya egész területét és Somogyot, kivéve a lengyel-től marcali-i és tabi járásokat, melyek a Balaton vidékéhez osztattak.

Részedett iparosok.

Több oldalról hangzott föl a panasza «A magyar iparos és országos kereskedelmi album» kiadója iránt, melynek értelmében 1895-ben ügynökök járták be az országot és az iparosságát a munka megrendelésére és hirdetések közzétételére birták reá jó pénzért.

A munka azóta megjelent, a mely azonban nem érdemli meg az a címet, melyet rebachra dolgozó kiadója és szerkesztje címül adott neki. De más tekintetben sem felel meg a hozzája kötött várakozásoknak, mert például egyik iparosnak nem közli híven a megrendeléshez hirdetését, míg a másikat agyba-főbe magasztalja, sőt érdemei közt azt is elmondja, hogy

sok éven át tagja volt ennek meg ennek a hadastályn egyletnek.

De azután jön még a java. A könyv kézbesítve lesz. A megállapodás-hoz híven tartozik a megrendelő az érte járó összeg felét azonnal lefizeti, míg a másik felét felvél mulva, legkésőbb azonban akkor, midőn a fizetésre felszólítást kap.

Ez a felszólítás rendszeres elmarad, de ahelyett kap az illető egy időzést a budapesti IV. kerületi bagattell bírósághoz *Fischer I. D.* hirdető cég panaszára.

No végre valahára megismeri a firmát, mert eddig nem tudta senki, hogy ki a kereskedő és kiadó és merre van hazája!

Személyesen győződtem meg róla, hogy a bagattell bíró két soproni iparost elmarasztalt a kereseti összegben, pedig ők beigazolták, hogy megrendelt hirdeteik nem lettek a »mű«-ben közzétéve, sem a könyvet nem kapták meg.

Tehát ezeknek és sok száz iparosnak fizetni kell olyan dolog után, aminek a színét sem látták soha.

Leghelyesebbnek vélem, hogy azok az iparosok, akiknek *Fischer I. D.* céggel bajuk akadt, ha együttessen fogadnak egy ügyvédet, aki őket a felelbbvitelnél képviselve s a kellően informált ügyvéd meg is fogja az igazügyet számukra nyerni.

Mi pedig, iparos társaim, ismét okultunk.

Nem is olyan rég volt, hogy egy *Winterstein* nevű vigéc bejárta a városokat, mindenütt a kereskedelmi miniszter kiküldöttjeként adva ki magát, s akkor szerezte össze azt a sok pénzre szolgáló anyagot.

Jövőben bizonyára óvatossábbak leszünk, és tudni fogja minden józan iparos, hogyha ilyen frázissokkal dolgozó, hotel-havat ígérő vigéc benyúlja rá az ajtót, há! furkósbottal szelgáztatja ki neki az uti cédlát.

Germán Ferenc.

Hirdetések

**jutányos áron fölvetet-
nek a kiadóhivatalban.**

VEGYESEK.

Előjárósági ülés. A pécsi ipar-
testület csütörtökön este 8 órakor
tartotta előjárósági ülését *Schmelzer*
Ferenc elnökele alatt. A Vaszary-
féle osztály kamatai az ülésben
adattak át *Binó József* Kovács-
tanoncnak. *Schneider* István fel-
ügyelő igazgatónak a pécsi ipar-
tanonc iskolák fejlődését tárgyaló
munkálataért, melyet lapunkban
is ismertettünk, köszönetét fejezte
ki az előjáróság. Behatóan tárg-
yaltattott ezután a pécsi új vásárvám
és helypénzesdedési tariffa-tervezet.
Határozatba ment, hogy előterjeszt-
és intéztetik a városi tanácshoz,
hogy a tariffa tételait hagyja meg
az eddigi keretben s ne emelje,
hisz a régi is tulmagas, és ha még
ezt is megemelik, éppen azt a leg-
szegényebb iparos osztályt sújt-
ják vele indokolatlanul, a melyik
kénytelen hóban, fagyban a piacon
lesni a garast. Több apróbb ügy
elintézése után az ülés véget ért.

**A milleniumi érmeik és okle-
velek,** melyeket az ezredévi kiál-
lítás jurgye a kiállítóknak megítélt,
már a közel jövőben kézbesített
fognak. Gelléri Mórtól, a kiállítás
volt főtákarától nyerjük ugyanis az
értesítést, hogy a kiállítási érmeik
és oklevelek már majdnem egészen
készben állanak; csak a diszokleve-
lek vannak még munkában, de ezek
is nemskóra Ő felsége elé terjesz-
tetnek aláírás véget. Ennek meg-
történtét azonnal követni fogja a
vidékenként való elosztás és szét-
küldés. Ez a jövő hó vége előtt
aligha lesz befejezhető, de bele-
nyulhat novemberbe is. A 10,000
érem vése és a 12,000 diploma
nyomása ugyanis óriási munkát
adott. Sehol, semmiféle nagyobb
kiállításnál nem adták ki a kitüntet-
tési jelvényeket a kiállítás be-
rekesztése után 1—2 év, sokszor
3 év leforgása előtt. E közlemé-
nyünk hisszük, meg fogja mindazon
kiállítóinkat nyugtatni, kik a szá-
mukra megítélt érmeik és oklevelek
késedelmeskedése miatt maragódní
kezdtek, annál inkább, mert ez
érmeik és oklevelek a magyar mű-
ipar remekéinek készülnek.

**A pécsi kereskedelmi és ipar-
kamara** folyó hó 20-án (hétfőn)
d. u. 3 órakor a kamara saját há-
zában (Percel és Kisfaludy utca

sarkán) rendes közlést tart. A
napi rend tárgyai: A) Elnöki elő-
terjesztések B) A kamarai iroda ügy-
forgalmi jelentése. C) Tárgyalási
ügyek. 1. A kereskedelmügyi m.
kir. miniszterium leirata a kamara
újjaalakulása tárgyában. 2. Ugyan-
annak leirata az ipari kartellek
tárgyában. 3. Ugyanannak leirata
Egerágh község helypénzeszabály-
zatának véleményezésére iránt. 4.
Ugyanannak leirata a hivatalos sta-
tisztikai adatszolgáltatás tárgyában.
5. Ugyanannak leirata a somogy-
megyei kőművesiprói szabályrend-
elet módosítása ügyében. 6. Ugyan-
annak leirata a zugkiállítással
üzött visszazélesek megállítás tárgy-
gyában. 7. Ugyanannak leirata Saárd
község hetivásírójának áthelyezése
ügyében. 8. A m. kir. fővámgiz-
gatóságnak átirata a Pécsétt léte-
sítendő vámvihatal ügyében. 9. Ba-
nyamegye alispáni hivatalának
átirata a hazai ipar miként leendő
meghonosítása és fejlesztése ügyé-
ben. 10. A m. kir. póstatákarék-
pénztári igazgatóság átirata a póstai
check clearing forgalom terjesztése
iránt. 11. A kolozsvári társkamara
átirata a vándoraktárrak és keres-
kedelmi utazók által okozott vissza-
zések megállítás iránt. 12. Pécs
sz. kir. város kereskedői és ipar-
stanoncsokai bizottságnak folyamo-
dása az iparosságékek rajztan-
folyamának segélyezésére iránt. 13.
Ugyanannak jelentése a pécsi
keres.-és iparstanoncsokálk mult
évi visznyairól. 14. A pécsi ipar-
testület beadványa az általa kiadott
»Iparosok Lapja« támogatására iránt.
15. Jilly Lajos állami iparszkolai
növéndék folyamodása osztályi
adományzás iránt. 16. Asztalos
Győző állami iparszkolai növéndék
hasonló folyamodása.

Egéből hult manna. Még az
év elején volt, hogy Gyallay Vince
tapolcai cipészmeister, kire a sok
anyagi nyomorúságon kívül súlyos
testi fogyatkozás is nehezedik, 100
ft. kölcsönért folyamodott a sop-
roni iparkamarához. A kamara
nem lévén pénzkölcsönző intézet,
nem teljesítette a szegény iparos
kívánását, hanem közölte azt a
minisztertel néhány pártoló sor
kíséretében. S ime midőn erről
az eljárásból értesítetett Gyallay
talán maga is nem megelégedeztet
a dologról, egyszerre csak megjő
a miniszter levele, meg a 100 ft.

is, de nem kölesünként, hanem aján-
dékban. Szegény Gyallayt nagyon
meghatalta a miniszter kivételes
bekerése, mert a következő kö-
zönső levelet intézte a kamarához:

»Kelt Tapolca auguszt. 28-k.
Mélyen tisztelt Ipar-Tesztület El-
nök és Titkár Úrakkal nem tudom
kérem azt a Községet leírni
a mivel én tartozom önöknek mert
ez oly ritka jó tékonyság, hogy
minden ember bámulja a mivel
én kiletem segítve de nemis tudom
soha meghálálni azta nagy kegye-
séget mert soha sem tudtam volna
magamat meg előzni az adósság
mial nem hitem volna hogy ol
nagy kegye szivekre is találak aki
I szegén szerencsétlen embert is
fe karol azt hittem kérem mikor
mekaptam a tudósítás hogy csak
nekem azért teccet irni hogy legyek
bele nyugodta nem hitem volna,
hogy én értem kinyitójének a a
nagyemlétségének de fizesse meg
a jó Menyei jó Atyánk sziveségök-
ket de a jó Isten engedi én is, ipar-
kodom hogy némi kis szíveség-
tessek, Igen Tisztelt Tekintes Úrak
nem tudom meg mondani azt az
örömet ami minket ért mán ny
ki voltunk fogva a mester-ségből
hogy alig hogy mozoghatunk egy
kicsit ha valki parancsolt vallamit
mindig az volt a baj hogy nincs
ojan hozá valo a milen kel demost
hála Isten kivagyunk segítve a nyo-
morságából a kegyes jó szívek
által minde napja más jót nem
tudok tenni Imátkozni fogok a vel-
lünk jövekkér a kegyes jó szívi-
kért.

Ezel bezárom levelemet
Maradok öröké hállás szolgálja
Gyallay Vince és Szabó Anna
Gáspármester Tapolca.

Vásárok. A kereskedelmi gyi
miniszter megengedte, hogy Pécs
t. h. városban az ez évi szeptem-
ber hó 27—28-ára eső országos
vásár ez évben kivételesen ez évi
október hó 4—5-én, — az Árva
vámegye területéhez tartozó Lőcsa
községben az ez évi szeptember
hó 27—28-ára eső országos vásár ez
évben kivételesen ez évi szeptem-
ber hó 20-án, — a Gömör-Kishont
vámegye területéhez tartozó Rimas-
zöcs községben az ez évi szeptember
hó 27—28-ára eső országos vásár ez
évben kivételesen ez évi szeptem-
ber hó 28—30-án, végül, hogy a
Szatmár vármegye területéhez tar-

tozó Mátészalka községben az ez
évi szeptember hó 28-ára eső or-
szágos vásár ez évben kivételesen
ez évi október hó 4-én tartassék
meg.

Az osztrák lutri kitiltása.

Az osztrák pénzügyminiszter nem
régiben rendeletet adott ki, melyben
arra figyelmezteti a közönséget,
hogy a magyar osztálysorsjáték
sorsjegyeinek Ausztriában való el-
árúsítása tilos. Erre a rendeletre,
a mely egyébként nem egyéb,
mint egy régibb törvényes intéz-
kedés felesleges emlékeztelbehoza-
tala, helyes válaszul a magyar
pénzügyminiszter a hivatalos lap
tegnapi számában a birodalmi taná-
césban képviselt királyságok és
országokban fennálló számlottón
való játék iránti tilalom tárgyában
a következő körrendeletet adta
ki:

A lottójövedékre vonatkozó 1868.
évi XV. t.-cikk módosításáról szóló
1897. évi VII. t.-cikk 4. §-a ér-
telmében a lottójövedék iránti
törvények és szabályok 4. §-ában
foglalt azon intézkedés, mely szerint
külföldi sorsjátékokban betétek
által részt venni mindenkinek til-
tatik, a birodalmi tanácsban kép-
viselt királyságok és országok teri-
letén fennálló számsorsjátéokra is
kiterjesztett. Ennek alapján az em-
lítt törvények és szabályok
55. §-ának e) pontja értelmében
lottójövedéki kihágást követ el
mindenki, aki a birodalmi tanács-
ban képviselt királyságok és or-
szágok területén létező valamely
lottógyűjtőde útján az ott fennálló
számsorsjátékokban betétek által részt
vesz, vagy betéteket, melyek erre
a célra szánva, elfogad vagy gyűjt,
s ezen tiltott sorsjátéokra vonatkozó
betéti jegyet (risconto) vagy bár-
minemű okmányt árul vagy meg-
szerez. Az idézett törvények és
szabályok 65. §-a értelmében az
ezen kihágásokat elkövetők, a
mennyiben az osztrák kis-lottón
játsszanak, vagy arra betéteket el-
fogadnak vagy gyűjtjenek, a betétek
tiszteres összegétől ötvenszeres ösz-
szegéig terjedő, legalább két forint-
ban megállapítandó pénzbírsággal,
a mennyiben pedig azon tiltott
sorsjátékra vonatkozó betéti jegyet
(risconto) vagy bárminemű okmányt
árulnak vagy vesznek, a lefizetett
vagy lefizetni szándékolt betét öt-
szörös összegétől egész tiszteres

összegéig terjedő pénzbírsággal bün-
tetetnek. Felhívom a törvény-
hatóságot, hogy ezen rendelem
a közönség figyelemzetése céljából
azonnal tegye közzhírré.

**A soproni kereskedelmi és
iparkamara f. hó 9-én tartotta a
nyári szünet után teljes ülését. Ol-
vastatott a keresk. miniszter leirata,
mely szerint a soproni háziipar-
egylet kézügyességi iskolája szá-
mára 1200 frt.; továbbá a hg. Es-
terházy-féle csésvai agyagáru-gyárral
céljaira 1000 frt.; Huber János és
fia vimpáci selyemszövő gyáros
céznek 4000 frt segély engedé-
lyezett. A vándoraktárak és ke-
reskedelmi utazók által okozott
visszelések megállítására a ke-
reskedelmi miniszter 1891-ben ren-
deletet intézett Budapest fő- és szék-
város közönségéhez, melynek ér-
telmében az ugynevezett vándoraktárak
az árusítás megkezdése előtt
iparigazolványt tartoznak váltani;
az ily iparigazolvány kiadásáról a
pénzügyi hatóság azonnal értesítendő
a megfelelő adó kirosása céljából.
Ha az ily vándoraktárak bejele-
nése elmulasztatnék, az illeto tulaj-
donos megbüntetendő és a bünte-
tési összeg kétség esetén előre is
biztosítandó. Ha az ily vándoraktá-
rosok falragaszok, — hirdaplí hir-
detések, vagy körlevelek által figyel-
mezteti a közönséget a raktárra,
akkor mint gyors eladásra ingerlő
módon való eladásért külön engedé-
ly szükséges, s ha ilyennek meg-
szerezése elmulasztatnék, a raktár
helyiség haladék nélkül bezárandó.
A kereskedelmi utazók pedig min-
táikat el nem adhatják s így sem
lakásukon, sem szállodákban mintar-
aktárakat fol nem állíthatnak. A
kolozsvári kereskedelmi kamara
most arra kéri a minisztert, hogy
e rendeletet a vidékre is terjeszse
ki s az iparhatóságokat annak
értelmében való szigorú eljárásra
utalítsa, — közölve e kérelmet
támogatás céljából a hazai társ-
kamarákkal is. A teljes ilés egy-
hangluzat azt határozta, hogy a
minisztert a kérdéses intézkedés
alkalmazottai rendesen bejárnak a**

vasuti tehérpályaudvarának hivatalos helyiségébe és ott a szállítólevelekből kijegyzik maguknak, hogy a többi borkereskedő hozzá és kinek szállít bort. A kamara védelmét kéri az ily eljárás ellen, egyuttal kéri, hogy a tisztességtelen üzleti verseny — mint Németországban nálunk — is korlátoztassék. A kamara elhatározta, hogy a kérelem első részét illető lépéseket fog tenni, a mi azonban a kérelem második részét illeti, fölösleges az intézkedés, minthogy a kereskedelemügyi miniszter éppen most érkezett leirata szerint az igazságügyi miniszter a büntető törvénykönyv módosítása és kiegészítéséről szóló törvényjavaslataknak már megkezdett előkészítése folyamán uysis megfontolás tárgyává fogja tenni, hogy az üzleti titok megvédezése érdekében vegyen-e fel rendelkezéseket vagy se. Sopron város és megye téglagyárosainak a téglá nagyságának megszabásánál követelt eltérő eljárása képezte ezután a vita tárgyát. Sopron város gyárosai ugyanis a miniszter rendelete értelmében alkotott városi szabályrendelet szerint nygfomra méretű téglákat készítenek, míg a megyében ily szabályrendelet hiányában egyik gyáros kisebb, a másik meg nagyobb téglát gyárt. Ennek az eljárásnak a hátrányait egyformán érzik valamennyien, mert versenyképességük a városra, illetve a megyére van korlátozva, sőt a megyeiek az ausztriai kivitelből is kizárva. A kamara tehát ez állapotok megszüntetése érdekében átír Sopron-megyéé alsópánájhoz.

Az aradi ipartestület előjárása hétfőn tartotta első rendes havi ülését a nyári szünet után — melyen Nikulás Pétert a testület közitszeletében álló elnököt élénk órációban részesítették a furdóbb történet hazakeresése alkalmából s egyben Rajta György indítványára elhatározták, hogy folyó hó 18-án este társas vacsorát rendeznek Novoty Lajosnál az elnök tiszteletére. A rendesen ismétlődő tárgyszorozat után tükár ösmertette a kir. ipar és kereskedelemügyi miniszterüm leiratát, melyvel a testületnek ama kérelme, hogy a köztvülés kétszáz tag helyett száz taggal is határozatképes legyen — elutasítatik. Ösmertette továbbá a tükár főbb vonásokban, a testület

által létesített szándékolt »Rokkant nyugdíjintézet» tervezetét, melyet az előjáróság örömmel üdvözölt s ama határozatot mondta ki, hogy a nyugdíjintézetet Arad és vidékének önálló iparosai között törekedni fog már január hó 1-vel életbe léptetni. Az alapszabályok kidolgozására hat tagu bizottság küldetett ki. Az aprólékos ügyek letárgyalása során a nagyterem a téli időnek tartamára ismét Koronell Adolf táncmütiönök adatott át. Egy szegénysorsu iparos kérelmére tiz frt a rokkant-alapból megsza-vaztatott. A makói ipartestületnek október hó ötödikén tartandó zászlószentelési ünnepélyére egy aranyat küldenek. Határozatba ment továbbá, hogy ezután díszesebb tanoncebizonyítványt csináltnak. Végtül a tanonok szabadítása vétettét sorrendbe. Felszabadult összesen harminnyole, kikhez az elnök lek-kes és tanulságos buzdító beszédet intézett.

A mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. XLVI. t.-c. első sorban a hazai mezőgazdasági terményeket és az ebből előállított főbb élelmi cik-keket kívánja a hamisítás elleni oltalomban részesíteni, mi ebből taxatívve sorolja fel mindazon terményeket és anyagokat, melyeket első sorban kíván ezen védelemben részesíteni. Fennfolyga az élelmi-szerek egy jelentékeny sorozata és ezek között vezetoesen a kávé és kávépótlékok ellen ölkvetett hamisítások ezen törvény hatálya alatt ez idő szerint meg nem torolhatók s egy e tekintetben legközlebb előfordult eset mutatja, hogy egy élelmszer-törvény igen élénken érzett lézagot pótolna. Adág is azo-ban, még ez irányban a megfelelő törvényhozási intézkedés meghozható lesz, a földmivélségi miniszter tárgyalásokat indított meg az iránt, hogy a meglévő törvény hatálya, az ebben foglalt felhatalmazás alap-ján, a fogyasztó közönség érdekeinek megóvása szempontjából rendeleti uton kiterjesztessék mindazon főbb élelmi cikkekre, melyek általában mezőgazdasági terményeket képez-nek vagy ilyenekből állitlnak elő.

A vér. Volt kokler, kötéltáncos, táncmester és végül lett — bank-

direktor Tordán. A kötéltáncosság nem igen fér össze a bankdirektor-sággal és Timbus Albert, a tordai takarékpénztár igazgatója be is bizonyította, hogy a köklérből sohasem lesz — jó takarékpénztári igazgató. Mint tordai leveleznök írja, Timbus Albert a napokban Amerikába szökött. De még szó-késében sem tagadta meg magát, művészsólvát. Nem ezreket vitt magával az új világba, hanem egy fiatal menyecskét. És pedig olyan menyecskét, aki annakelőtte nem neki, hanem a könyvvezetőjének volt a felesége. A jó könyvvezető a takarékpénztári könyveket rend-ben találta, de a háza táját nem találta rendben. A férjen kívül még Bornemissza Gyula alsó-detrehemi bírtokos és Kósa Sándor tanár néznek szomoruan Timbus Albert után. Az előbbi harmincezer, az utóbbi tízezer forintos váltót zsíralt neki. Mindazáltal Timbus az Amerikába való szökés reformátora ime az ő szökése a szökések történe-tében ideális bajind derengését jelzi. Ezáltal a bankdirektorok nem a bank pénzét, hanem a könyv-vezető feleségét fogják ölszékteni. Ez jó lesz a részvényeseknek, de rossz lesz a könyvvezetőeknek.

Önműködő állomásjelző-készülék. A párisi övasuton önműködő állomásjelző-készülékli tettek kísérleteket, melyek teljesen kielégítő eredményt adtak. E készülék szer-kezete meglehetősen egyszerű és lényegileg abból áll, hogy amidőn a vonat valamely állomásba befut, minden egyes kocsiosztály homok-falával íveggel védett keretben levő táblán megjelenik az állomás neve. Az állomások sorrendjének megfelelő számu, az állomások nevével ellátott táblák végülékkli lécen vannak elhelyezve, melyet egy emel-tű a sinek bizonyos pontjának érintése alkalmával önműködőleg előre mozdít.

A perronjegyek. A m. á. vas-utak igazgatósága tapasztalta, hogy az ugynevezett perronjegyekből be-folyó jövedelm, dacára a forza-lomb emelkedésének, folyton csök-ken. A m. á. v. igazgatósága ezt annak tudja be, hogy az állomá-sokon nem veszik komolyan a pályaudvari belépőjegyek váltását s anélkül is beeresztik a közön-séget a perrona. Mivel a perron-

gyekből befolyó jövedelem a nyugdíjintézet javára eskü, az igazgatóság 106752. számú rendeletével, részint ebből az okból, de részint a rendfenntartás szempontjából is szigorúan utasította az államészkakat, hogy a peronnra való belépést a leglátározottabban ellenőrizték.

Kenyér és dohány. A rohamos fejlődési processzus, amin a világ ma keresztülmegy s amely a fényűzést szükségessé teszi, a szükségset ellenben nélkülözhetővé: a kenyér pozícióját is megrendítette. Azelőtt a kenyér volt a megélhetés alfája, a főfalátléka minden embernek, de különösen a szegénynek. Akkor volt még értelme, ha valaki a mindennapi kenyéréért imádkozott. Ma már túllhaladt ez az álláspon. A kenyér még csak éppen hogy vezet az életszükségletek sorában, amelyeket az illetők elköltött pénzösszege szerint osztályoz a statisztika. És mi követi őt nyomon, a sarkában, potom 11 millióval kevesebb pénz emésztvén föl? A kalács talán? Nem, hiszen ez örvendtes volna. Nem. A dohány. Amint egy angol statisztika kiszámította, az egyesült királyságok területén 1895-ben 825 millió frank ára kenyeret (lisztet) fogyasztottak és 814 millió költöttek el dohányra. A fényűzési cikk tehát hova-tovább lejárni a legfontosabb életszükségletet. Nemzetgazdászok figyelmébe ajánlható ez a dolog. Eredeti különben az, hogy míg egy angolra átlag 680 gramm dohány jut, addig egy franciára 933 gramm. De ez az utóbbi aztán megfelelőleg sokkal több kenyeret is eszik.

Ehezű diákok. A közönség jótékonyága teremtette meg Budapesten a menza akadémiákat. A célja az lett volna, hogy az egyetemi diák ne kényserkedjék a vendéglői kosztra, hanem olcsó pénzen kapjon jó háziételt. Jön a pamasz mindenfelől, hogy a menza akadémiák olcsó pénzen csak buszúságot etetik az ember. Hanem abból aztán kap eleget. Egy ebéd ára negyven krajcár, ami bizony nem valami megdöbbentő olcsóság. Ezért a pénzért három tál ételt kap a diák. Levest, húst és főzeléket vagy tésztát. A főzés Zilahai Ágnes cék alatt történik, aki már jó nevet szerzett magának a szakács-irodalomban. De sajnos, hogy

a gyakorlati főzése nem oly kritián felüli, mint irodalmi főzése. Legalább a kosztosai azt állítják. Közvetlen meggyőződést is szerzünk magunknak erről és mondhatjuk, hogy egy néhány minimális igényű filozofetern kívül más intelligens ember csak közvetlenül az éhhalál előtt szánhatja magát arra, hogy az élbe adott ételeket meg is egye. Pedig könnyen tehetné ezt, mert mindenből a lehető legkisebb adagot adnak, úgy, hogy a menza akadémika vendége ebéd után kénytelen ellátogatni a vendéglőbe — utóebédre. Mindezekről nem adnánk most szót, ha a menza akadémiák nem a közjótékonyág teremtete volna meg és nem abból a célból, hogy a magyar diákok helyzetét könnyítsen. Azt azonban semmi esetre sem tehetjük, hogy magánvállalkozók érdekeit kíméljük, midőn az egyetemi ifjúság javáról van szó. Az óriási alapítók, az állam szubvenciója nem arra való, hogy egy, bár jó szakácskönyveket író vállalkozónak vállalatát biztosítsák. Jelenlegi szervezetében pedig a menza akadémika nem más, mint közönséges üzleti vállalat, melynek egy elve van csak: nagy haszon. Hogy a diákság kedélyes, családias, elkülönített helyen étkeznek, arról egyelőre szó sincs, pedig hát ez is programja volt a menza akadémiának. Boldog, boldogtalan fölmehet oda, hanem — mindegyik úgy jön le ebéd után, mint boldogtalan. Igazolványt senkitől sem kérnek: csak negyven krajcárja legyen, a többi mellékes.

Mennyi pénz érkezik hozzánk Amerikából? Érdekes hivatalos kimutatás van előtűnk. E kimutatás arra ad feleletet, hogy az Amerikába kivándoroltak mennyi pénzt küldenek haza posta útján. Összesen három postaigazgatóság: a kassai, pozsonyi és soproni postaigazgatóság területéről van kimutatva az Amerikából érkező pénzküldemények összege, mert a többi postaigazgatóság területéről alig van némi csekély kivándorlás Amerikába. A múlt 1896. évben első helyen állott a kassai kerület 6,418,862 frtnyi összeggel, azután következett a pozsonyi kerület 554,782 frttal és a harmadik helyen a soproni kerület 315,985 forinttal. E három postaigazgatóság területére a múlt évben tehát

összesen 7,290,629 forint érkezett. 1895-ben a hazaküldött összeg 5,649,991 forint volt; 1894-ben 521,245 frt; 1893-ban 8,791,382 frt; 1892-ben 9,981,600 frt. Ez volt idáig a legmagasabb összeg mert 1891-ben már 7,975,410 frtra szállott alá és 1890-tól 1896 végéig Magyarországra küldött amerikai pénzek összege 51,825,941 forintnyi csinos summa volt.

A Karasica víznék szabályozása tárgyában, melynek tervezetét Frigyes főherceg kezességére tudvalevőleg a m. kir. kulturmérnökés dolgozza ki, Péch Imre kulturmérnök, a kulturmérnökés első osztályának vezetője, Mohácsra utazott, hogy a megyei főmérnökessel s a főhercegi uradalom intézőségével a tervek kivitelezését időpontjára nézve megállapodjék.

Pőr egy zsemlye miatt. A new-yorki bíróság előtt érdekes pőr fog lejártszódni a napokban. Haller úgnök reggelizés közben, kitérte két fogát, mert a zsemlyében egy kemény ködarab volt. A fájdalom kívül angyal kárt is szenvedett e miatt; két kitért fogat ugyanis hamis fogakkal helyettesítette, ami 25 dollárjába került. Hogy a kárt megtérítse, felkereste ezt a péket, a ki a zsemlét sütötte. Követelte tőle, hogy fizessen neki kártérítéssel 100 dollárt. A pék megtagadta ezt azzal a kijelentéssel, hogy a kinek olyan törékeny a foga, ne haragjon bele oly mohón a zsemlyébe. Az úgnök erre pórt indított a pék ellen s előreláthatólag meg is fogja nyerni.

A hercegprímás jubileuma. Az esztergomi primási palota fényes termelből, hol Vaszary Kósa hercegprímás a magyar katolikusok főpásztorának kötelességét teljesíti, lelki gyakorlatokra és hálaimára ugyanabba az egyszerű és szegényes cellába vonult vissza ez a nemes főpap, melybe 50 évvel ezelőtt szeptember 15-én lépett be legelőször mint egyszerű papja a Szt. Benedek rendnek. Az 1847. évben szegény, de jámbor és istenfélő novicius Magyarországi hercegprímása lett és ezért az isteni rendelkezésért az Egnek ezért a nagy kegyért ad hálat Úrnak a hercegprímás. A bibort, a fényt, a földi gazdagságot levetette és ismét

a fiatal szerzetes szegénységét öltöztetve magára, hogy ugyanazon szent érzelmekkel, ugyanazon békés gondolatokkal forduljon ahhoz az egyetlen Istenhez, kinek kezéből nemcsak a fópásztori botot kapta, hanem a világi állást és világi befolyást is, melyvel e tisztellettjes és dicsőséges állásnak eleget tehet. Az egész emberiség iránt való végtelen szeretetében Vaszary Kólos ugyanaz maradt, aki 50 év előtt volt, szerény és alázatos szolgája az egyháznak, izzólelkű hazafi és az emberiség barátja a szó legteljesebb értelmében. A bibor talár alatt ugyanaz a békés, ember szerető szív dobog, mint az egykori klerikus szőr eszhája alatt. A változó viszonyok közt is az maradt ő, a ki volt: az emberiség jöveje, aki hatalmát csak eszköznek tartja arra, hogy szive jószágának dűsből kifejezést adhasson. Az ifjú benécs szerzetes a magyar katolicizmus lelke lett, pedig algha tarthatna a primási széklet elérhető méltóságának. És a Gondviselés mégis őt választotta erre a magas állásra és oly időben állította a főpapi trónusra, mikor vallási válság látogatta meg az egész hazát. Az egyházpolitikai törvények közül folyó harc az ő békés jogára alatt vetette a legnagyobb hullámokat és az esztergomi fópásztorra nézve közel volt a kísértés, hogy vagy az egyház törvényeivel, vagy hazaszeretetével jusson összeütközésbe. Nagy volt és maradt Vaszary Kólos ez időben az ő békészeretében, melyet ahol csak lehetett, hirdetett és követésre ajánlott. Felvilágosodott bölcsességének, végtelen bizszeretetének és lángoló hazafiasságának köszönhető, ha a harckész papok lettették a családbárdot és az egyházpolitikai törvények oly gyorsan, felforgatás és a béke meggazarása nélkül átmentek a nép vérbé. Ha az ember szeretetének ezt a főpapját, aki egy munkával, szorgalommal és jóltékonyssággal teljes életet élt át, a legnagyobb dicsőrelett illetni és jelemezni akarjuk, azt kell mondanunk, hogy ő egy igaz magyar pap, kit a hívő szívek milliói kísérték abba a csendes cellába, hol 50 évvel ezelőtt jött fel az ő fényes csillaga és akivel millió ajk zeng a menyek Urához jámbor imát a magyar hazáért, melynek üdvére

Vaszary Kólos még sokáig gyakorolja végtelen békészeretétét!

Egy esőnyítás előzményei.

Elek Henrik budapesti kötő és és szövőgyáros vagyonára esőnyt nyitottak. Erre vonatkozólag a következőkről értesítik lapunkat: Elek Henrik, mint törekvő, iparkodó fiatal ember, a ki a szövészetet Reutlingenben, Németországban tanulmányozta, mintegy két évvel ezelőtt Budapesten kötő- és szövőgyárat nyitott, melyhez azonban többszöri folyamodásai dacára sem tudott magának állami szubszenciót kieszközölni. Minthogy a saját tőkéje — közel 15—16 ezer forint — később a gyár vezetésehez kevésnek bizonyult, a börzén próbált szerzesét. A börze molechja teljesen elnyelte minden vagyonát, úgy, hogy körülbelül fél év óta pinceváltókkal igyekezett nagyon is szorult helyzetén segíteni. Miután meggyőződött, hogy így célt érni nem fog, váltókat hamisított néhány ezer forintra, azonkívül értékesítette hajadon növényének nála letétben levő 10,000 ft értékű magyar koronajáradékpapírjait a Amerikába szökött. Szökése jó ideig föl sem tűnt senkinek, mert ismerősei és üzletfelei abban a hitben voltak, hogy fegyvergyakorlaton van, ahová mint tartalékos hadnagynak még aig 15-én be kellett volna vonulnia a kassai honvédegyezredhez. Csak miután a katonai hatóság, mint katonaszökevényt körözettette, tudódott ki szökése. A szökevény most mint egy budapesti ismerősehez intézett levélben tudatta, San-Franciskóban van s teljes bizszerettségben érzi magát a magyar büntető törvénykönyv rendelkezésével szemben.

A hit és a negyven krajcár.

Oroszházán történt: Egy ottani asztalosmester nagy tisztességűdással állt be szürszabó komájához.

— Isten jó nap, mondja eszenesen.

— Adjon isten. Miben jársz?

— Meghoztam az adósságomat.

— Milyen adósságodat? nem emlékszem, hogy valamit kölcsön kértél volna.

— Nyolc évvel ezelőtt kértem tőled egy vasárnap negyven krajcárt, mikor a kuglyóban minden pénzemet elvesztettem.

— De hát hogyan jut ez most az eszedbe?

— Az igaz hitre tértem s most tisztán akarom a mulat. Itt a negyven krajcár — áldjon meg az isten.

A derék asztalos ugyanis a nazarénus hitre tért át, amely szigorúan előírja, hogy az embernek az adósságait fizetni is kell.

Oroszházán mélyen fájhalják, hogy a nazarénus vallás oly kevésbé terjed.

A sör habja. A sör habja erkölcsi bizonyítvány a sör frissesége mellett. Nem is szeretjük a sört hab nélkül. Pedig megcsik sok vendégledén, hogy egy pohár sör mellé annyit erkölcsi bizonyítványt, vagyis habot adnak, hogy valódsággal nem is szert adnak habbal, hanem habot sörrel. Ennek a boldog időnek már vége vagyon. Az a rendelet, amelyvel a kereskedelmi miniszter utját állja a vendéglősök habos manipulációjának, nagy örömet fog okozni a sörfogasztó közönség sorában, míg a vendéglős a kerek hadzani fognak dühükben. A kereskedelmi miniszter ugyanis elrendelte, hogy a korsomák és vendéglősök kimerésre és mértékre használni szokott poharak és palackok cenzult akként hitelesítendők, hogy a pohár és palack szája, valamint a mértékelt jelző vonal közötti ür legfeljebb 7 centiliter lehet. Ezzel a miniszter a sör és borivók meglepetésével akadályozza meg.

Vasut muzeum. Egyik legszebb látványossága lesz a fővárosnak a közlekedési muzeum, mely a kiállításról főmarrad pompás palotájában fog tanyát lenni. A kereskedelmi miniszter rendeletére már megkezdették a közlekedési muzeum berendezését. A rendkívül érdekes muzeum a közlekedési eszközök fejlődési korszaka szerinti több csoportban lesz beosztva s már a tavaszon megnyitják. A munkálatokat Stettina József osztálytanácsos intézi.

Sertéshizláló Eszéken. Az eszéki városi képviselőtestület legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy modern berendezéssel nagyszabású disznóhizláló-intézetet fog létesíteni. Az új hízláló-falátalásához a kormánytól kérik segítséget.

Esküvő. Kópé Imre, pécsi fiatal mlákkatos, f. hó 16-án tartotta esküvőjét *Graumann* Juliskával, *Graumann* János iparos kedves leányával. Az esküvő alatt, mely az Ágoston-téri templomban folyt le nagy násznép jelenlétében, a pécsi polgári daloskór egy szép nászdulót adott elő. Ugy a menyasszony, mint a vőlegény működő tagjai a daloskórnek, az örömapa pedig a lelkőke.

A bank. Herceg Winegischalchi lejtő puritán egyszerűségű lakásáról és gyönyörködve nézte a reggeli napot. Fehér cilindert, bő szürke öltönyt és lyukas cipőket viselt. Szürke szakállja kétfelé volt fésülve és frissen borotvált arcából majd kiserkedt némely helyütt a vér, mivel ő excellenciája maga borotválkozott s ehhez a munkához egy szőnyeg szerszámot használt. Miután elég sokáig gyönyörködött a napban, reggelizni szeretett volna. A szomszéd kávéházban azonban már minden főpincér bőven érleelve volt az eddigi reggelik árában, ezért hát a kegyelmes ur vigasztalanul nézett szét a tájon és megindult szülői. Fekete botját, amiről sokan azt hitték, hogy ébenfa és ezüst az ezüstje, az ujjai közt forgatta és fűtyölt.

A Koronaherceg-utcában gróf Dorneggel találkozott. A gróf is öreg ur volt már, de ruganyos. Még arisztokratikusabbá tette a megjelenését az, hogy egyenesen a torkából beszélt s a száját éppen csak hogy félyitotta hozzá, de nem használta semmire. Közanséges polgárembernek szemében feltűnt volt kissé, hogy a méltóságos ur egyik karja a könyökén kikívánczol a kabátból és a nadrágját nagyon összetaposta a topinkája sarkával. Ezek a jelentéktelen tünetek azonban csak még érdekesebbé tették a gróf fellépését.

— Szervusz méltóságos uram, mondta a herceg.

— Szervusz kegyelmes herceg. Hogy vagy?

— Egészen jól barátom. Vélde reggelizem, ha akarod . . .

A gróf megszövegta a torkát, mintha fojtogatná valami és mosolygott.

— Nem, nem, nálam már megvolt.

— Ugy? Hát akkor sétáljunk. Jó, hogy találak méltóságos barátom. Megkerestelek volna a lakásodon, ha nem kerültz elémbe . . .

A gróf köhögött és mosolygott.

— Már nem lakom a Sip-utcában.

— Hát hol?

— Még nem vettem fel új lakást. Majd addig hotelben . . .

— Igen. Hát valamit meg akarok beszélni veled. Jövedelmeim az utóbbi időben nem folynak be rendesen . . . Hozzá kellene látni valamire . . . Egy bankot gondoltam, alapíthatnánk . . . Mi? Ilyen nevekkél, herceg, gróf . . . Teszem föl a tulterhelt földbirtok realizálására.

— Belemegyek. Itt a kezem.

— Még valaki kellene, valami jönevű ember. Gondolkozzunk csak. Ize, az izé . . . hogy is hívják . . .

— A gróf Bokkor, a Feri . . .

— Jól van. Keressük föl, ilyenkor a Dunaparton sétál.

Mig a Dumához mentek, még meghányták kissé a dolgot.

— Három millió lenne az alap-töke . . .

— Négy.

— Hát négy. Négy millió koronára . . .

— Én forintot gondoltam.

— Legyen forint. Ilyen csekély-ségben csak nem veszünk össze . . .

— A korzón hiába keresték a grótot.

— Itt nincs.

— Menjünk a lakására. Budán lakik.

— Elindultak a lánchíd felé, de kissé szorongva. Mintha mind a kettőn mondani akartak volna valamit. Végre a hidfőnél megállottak s a herceg előékenyen pénz után kezdett kutatni a nadrágzsebében.

— Nincs nálam, érlekes, otthon felejtettem. Talán lesz nálad, méltóságos uram.

A gróf is kutatni kezdett a zsebében.

— Nincs, nincs, én is a kaszínium hagyttam . . .

Egy kieszit elborulva néztek össze és visszafordultak az innesső város felé.

A miniszter táncrend. A tánc, miként gimnazista korunkban a Keresztény Erkölcstanból tanultuk, a megengedett szórakozások közé tartozik. A keresztény morál csak azt követeli, hogy a tánc illedelmes legyen és ne sértse a szemérmét. Éjjel után azonban a legtöbb ember csak táncol s nem törődik az erkölcstannal. Különösen a tényleges szolgálatban álló altisztekben van meg ez az indolencia és innen van, hogy a fővárosi tánciskolák már rég nem olyan erkölcsösek, mint a mezitlábos karmelitaik.

Azokban a fővárosi utcákban, a melyek híres magyarokról, mint Wesselényi, Kazinyi és Petőfi, avagy poétikus fákról, mint a Kis-diófa a Nagy-diófa meg az Akadémia vannak elnevezve, Kilió számos ilyen tánciskolát vésett éretábláira. Ez iskolákban ceppelnek hívják a tipogót és Julejának hívják a bálkirályt. A négyesrendezőknek pedig már annyiszor bevették a koponyáját, hogy ezt a rendező hivatalt szivünkől kivánhatjuk a a vasszejt Kérabannak.

Nemrégiben aztán nagy villongások keletkeztek a tánc- és illem-tanárok országos egyesületében. A vidéki táncmesterek, e komoly férfiak, akik minden este a rogyásig kénytelenek táncolni mint Carmen-citta, hadat üzentek az immoralitásnak, amely számos budapesti kollégájuk terneiben fejt felütötte. Az egyesület (központja Pécs) memorandummal fordult a belügyminiszterhez, hogy egyrészt a jobb hírnevű fővárosi magántánciskolák érdekében, de másrészt a kar reputációjá tekintetéből is rendszabályozza meg a racionálisanabb iskolákat. Perezel Dezső belügyminiszter pedig nem az ember, akitől mindenki úgy táncolhat, a mint neki tetszik. Kiadta tehát a miniszter a mai napon a következő rendeletet:

Nyilvános táncoktatáshoz rendőri engedelem szükséges, amely csupán megbízható embereknek adható. Olyanok, akik szakavatottságukat oklevéllel vagy pedig a magyarországi tánctanítók egyesülete részéről kiadott bizonyítvánnyal igazolják, másokkal szemben előnyben részesülnek.

A tánctanulókat életkoruk szerint csoportosítva, vagyis a gyermekek

és a felnőtteket külön-külön órákban kell oktatni. A gyermekek oktatása este kilenc óráig tart, a felnőttekét este kilenc óráig tart, a felnőttekét mindenütt csak a hatóságilag megállapított zenélesi zarárnál belül oktatják.

A nyilvános tánciskolák rendszeres oktatás óráiban idegenek még mint nézők sem vehetnek részt. (A rendszeres oktatási órákon túl tehát idegenek is bejöhettek.) Kivételt képeznek a tanulók hozzátartozói.

Az oktatásért csupán az előre megállapított és az engedélykönyvben számszerűleg kiutalt díjak szedhetők.

Nyilvános tánciskolákban rendszerint csupán egy-egy zongora, vagy hegedű szólhat.

Ételek vagy italok, cukrászati vagy kávéházi czikkék kiszolgáltatása ugy pénzért, mint ingyen, valamint ételek és szeszes italok behozatalának megengedése nyilvános táncoktatási órákban szigorúan tilos. Kivételt képeznek a frissítőtől szolgáló ivóvíz, gyümölcsnedvek (citromvíz, málnaszörp stb.) nyers gyümölcsök.

A szorosan vett oktatásihelyiségben a táncórákban tilos a dohányzás.

Az e rendelet pontjai ellen vétők száz forintig terjedhető pénzbírsággal, vagy tíz napi elzárással büntethetők. A rendelet október elséjén lép életbe.

E rendelet már most e dícső helyek alkonyát jelenti, mert mint ér a szerelm, ha csak frissítőtől szolgáló ivóvízzel és málnaszörpvel van egybekötve.

Kamarai székház felavatása.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara székháza teljesen elkészült s pár nap múlva be lesz fejezve a székház két termében fölállított *kerületi iparmúzeum*, melyben díszes állandó kiállítást helyezett el a kamara a kerület jelentékény és főleg kiviteli cégeinek, szövetkezeiteinek és szakiskoláinak gyűjteményeiből. A székház és ipari muzeum felavatására s az ezzel összekötendő országos kamarai értekezletre tegnap hivta meg a kereskedelmi minisztert és államtitkárát a kamara küldöttsége. A miniszter nem vehet részt a felavatás ünnepségén, ellenben Vörös László államtitkár megígérte részvételét.

Emberáldozat. A világhírű morva szövőipar nemcsak titokban szedi emberáldozatait, rendkívüli hőségben, örökké fűtött helyiségekben, tikasztó légkörben dolgoztatván embereit, hanem ezenfelül nyíltan és egyesenes is elpusztítja időnkint egy-egy robbanás vagy más természeti katasztrófa a munkásokat. Ez történt tegnap — mint nekünk jelentik — a hohensztedti Braz-féle szövőgyárban is, ahol a nagy gözkatlan fölrobbant és oly hatalmas légrézést idézett elő, hogy sokan földregrzésnek véltek a katasztrófát. A rémes szerencsétlenségnek szomorú eredménye eddig 10 halott 20 sebesült. A halottak hullái a felismerhetetlenségig el vannak torzítva s így nem is egyéneknél külön, hanem darabszám szerint állapították meg az emberlethen szenvedett veszteségeket. A környékbeli házakból a detonáció és az ablakcsörömpöléssel járó légrézések kiűzte az utcára az embereket, ahol a javvesztésekkel a zürzavart még inkább fokozták. A katasztrófa keletkezésének okát még nem derítették ki, a törvényes vizsgálat a pusztulás méreteinek megállapítása folyamatban van.

A gyilkos csatorna. Harmadéve történt, hogy a főváros csatornatisztító vállalatánál dolgozó két munkás, Kiszely József és Ster Ferenc egy csatorna-nyílásban lezártott s ott halált lelte. A szerencsétlen munkásokat a csatornában kifejűdött mérges gázok ölték meg s már csak a holttestüket húzták ki. A vállalatnak Heimbach Sándor a tulajdonosa, de azért nem ő került a törvényesség elé, hanem az üzletvezetője Fridmann Ignác, mert konstatálták, hogy vétkes gondatlanság esete forog fenn. Fridmann gondatlanságából származó emberölés vétsége címén került bírú elé. Az egyik munkás Kiszely József, özevgyet és árvát hagyott hátra, akiknek nevében dr. Kesztis Antal felebbezett, és kérte, hogy Heimbachot is vonják felelősségre. Ezt a kérését ugy a kir. tábla, mint a kuria is helyénvalónak találta s így ma nemcsak Fridmann, hanem a vele egyazon vétséggel vádolt Heimbach is a vádlottak padján ült. A törvényszék azonban dr. Fried Vilmos és dr. Wolf Vilmos védők meghallgatása után csak

Fridmannat ítélte el felévi fegyházra. A vállalat tulajdonosát fölmentette. Kiszely özevgyének ezer forint kártérítést ítélte meg. Az ítélet ellen minőkét vádolt terhére felebbezett a közzivádó, Fridmann is appellált.

A századvégi gimnazista. A temesvári főgimnáziumban történt. A beiratásnál egy csupaszéképi ifjú áll az igazgató elé. Az ötödik osztályba akarva beiratkozni.

— Neve? — kérdi az igazgató. A fiú hűségesen elmondja a nevét, életkorát, lakását, csak éppen a vallását hallgatja el.

— Vallása? — figyelmezteti a direktor.

— Az nincs — mondja büszke hangon — én felekezetenküli vagyok.

A direktor felteszi a pápaszemmel s végignézi a reményteljes ifjut. Ez farkasszemet néz vele.

— Hogyan elmonda kérem? — kérdi ujra az igazgató.

— Felekezetenküli vagyok; — vájja ki megint a zsenge koru gimnazista.

— Akkor kérem elmelet, mi nem használhatunk ilyen világból-ecseket; — hangzik a szentencia s a századvégi gimnazista megsértődve elpályázik.

A legújabb automata. A francia vasutakon most automata adja ki a jegyeket. Érdekes, hogy az automata maga nyomja a jegyet, rájegyezi a dátumot, sőt a jegy árát, ami az ellenőrzéshez szükséges is feljegyezi. Az automatát az állomási pénztáros kezeli, aki a jegyváltáskor az automata kérészküldő mozgásba hozza.

A zalogházak kongresszusa. A leghumánusabb intézmény a földön a zalogház. Nem erkölcsös, de közhatalmas. Nem erkölcsös, mert hiszen elmozdítja a könnyműséget, a bectelenséget, de közhatalmas mert kisegít édes mindannyiunkat példanlatnyi pénzzavarainkból. Nem kérni, arany-e az órad vagy daróc-e a kabátot; elfogadja mindkettőt és mindkettőre kölcsönöz. Arra többlet, erre kevesebbet, de egyenlően magas percent mellett. És ezért igazságtalan is ő. A reá szorulóknak azonban bár szidják e tulajdonosáért, mégis csak fölkeresik. Amíg ember él a földön; ők nem fognak kihalni.

Bár panaszkodnak, hogy nagyon meg van nehezítve az életük. A sok rendelet, és a közönség is nagyon követelő. És annyira súlyosnak és elviselhetetlennek találják ezt a helyzetet, hogy elhatározták a kongresszus-tartás terére való lépést. Milanóban fog összejönni ez a dicső kongresszus, amelynek a résztvevőivel — számban — nem vetekedhetik semmi más gyülekezettel. Hiszen hány arany és ezüst óra, hány gyűrű, hány felső kabát és más egyéb értéktárgy lesz ott jelen — zálogékecskéjük alakjában. S mulatságos is lesz a kongresszus, mivel megesik majd, ha a sok banketkezés és mulatság közepette elfogy valamelyik zálogház tulajdonos pénze, csak kivesszi zsebéből az aranyóráját és odaszól a gyülekezetnek:

— Tisztelt kongresszusi tagok! Mennyit adnak rá?

Astiriai báránycikk. Zala-Szent-Grótról beküldtek hozzánk egy levelet, amelyet egy odaváló leányunk írt valami Jarz Mari nevű marburgi (stiriai) iskolásleány. A levél írja a következőket üzemi rokonának:

— Kedves Tóni, tudatom veled, hogy nem szabad hozzátok eljőnnöm Zala-Szent-Grótra. I gyamis tegnap gyönni voltam Filipp hitoktató urnál és gyónás után elmondtam neki, hogy az egyórái vonattal Magyarországra utazom. Erre ő azt tanácsolta, hogy a világról se menjek Magyarországra, mert ott nagyon rosszak az emberek: a multkor is eladtak két stájer leányt, mint valami vásári árucikket. A mama tehát nem ereszt el, kedves Tóni.

Stirában, ugylátszik, most csak a közgyekek gyülek a magyart, hanem a papok is. Szóval a férfirtársadalom nagy része el van ellenben keserve. Ezt a fölötte káros haragot persze mi nem tudjuk eloszlatni, de Filipp tiszteledő ur ezáltal mégis tévedett. A stiriai lányokat nálunk még becsisóra ahl se veszik meg, sőt még annaz ugynevezett gunyáron se. A stiriai kappannak igenis megvan a kurzusza, de egyéb behozatalról már nem tudunk.

Nazarénusok a délvideken. A nazarénus vallás most ismét erősen terjed a délvideken, aminek

főoka az is, hogy az Alföld, némely vidékén a nazarénus hittérítők harminc forint segélyt ígérnek az át-térőknek, melyet az elszegényedett munkások örömmel fogadnak. A nazarénus vallással egyenlően terjed most a babilisták hitvallása is.

A vasuti harangok sorsa. Ismeretes, hogy a kereskedelmi miniszter rendeletileg beszüntette a vasuti állomásokon a haranggal való jelzést. Ez által a magyar állam területén mintegy 767 ércnyelvű harang maradt polgári foglalkozás nélkül. A miniszter most egy újabb rendeletben fölhatalmazta a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy ezeket a harangokat első sorban a hazai templomok és iskolák részére, továbbá a hazai tűzoltó és egyéb egyesületeknek, esetleg gazdaságoknak, vagy más vállalatoknak mellánys áron eladhassa. Szegénység vagy egyéb méltánylat érdemlo körülmények fennforzása esetében az ár kiszabásánál az écska anyag értéke fog számíthatni.

Papírkő. Wisconsinban, az Egyesült Államokban, egy nagy gyár követ csinált papírból. Ezek a kövek nagyon erősek, két három méter hosszúak, ép olyan magasak és az az előnyük, hogy a téglánál meg a kőnél rosszabul vezetik a meleget s azért az olyan köből épült házak nyáron hűvösebbek, télen pedig melegebbek. A követ zsiros anyaggal vonják be, amely megvédi a nedvségtől s gyártás közben sókkal és antiszeptikus anyagokkal itatják át a mesterséges követ, a mely ilyen módon nem ég el és rovarok nem fészkelhetik be magukat. Már házakat is építettek ilyen papíroskövekből.

Lapunk eddigi kihorloja tömördek panaszra szolgálatot okot helybeli előfizetőink részéről, mért is tudatunk rajta. Aki tehát egyik, vagy másik számot nem kapta meg, reklamálja kiadóhivatalkunknál, a midőn azok készségeel pótolva lesznek. Gondunk lesz reá, hogy ilyen rendetlenség többé elő ne forduljon, s az eddigieit előfizetőink szives elnézését kérjük.

Lapkiadó-tulajdonos:
A pécsi ipartestület.
A szerkesztésért felelős:
Ballier Sándor.

Telefonösszeköttetési szám 78.

SCHÖN WALD IMRE

órák, ékszergyáros és látszerész.
Főüzlet a „Mattya” épületben király-főu.

Épüri Főraktár
legszébb párisi és külföldi ékszerkecsből
Uri és női karláncok
legszébb és legújabb arany- és ezüst-írák
EZST
EVÖKÉSZLETEK ÉS DISZTÁRGYAK
raktáronon mindig dus választékban

A legjobb minőségű
Berndorfi alpacca, china-ezüst tárgyak
gyári raktára

Finom arany karláncok és gyűrűk
URI ÉS NŐI GYÜRÜK
„FRANZIA”
salon-, iroda- és ébresztő-órák
„Párisi” színházi és tábori látszerök
legmagyobb választékban

HŐ ÉS LÉGSULYMÉRŐK
legjobb arany, ezüst, állvány és társelőcsészlet
Számológépek és őrccsajtelük
legújabbos legegyszerűbbek és királyi ügyvegekkel
EGYÉB OPTIKAI ÜZIKKÉK
főraktára

Minden e számban vágó
javítások a legjobban és pontosan
hészittetnek.

Saját Vésnöki Műterem
a legújabb kor igényeinek megfelelőleg baren-
dozva, ahl mindeneműi vésnöki munkák u. m.
Monogramok címerek és elcchék
legújanyabbos ár és pontos kiszolgálás mellett
csészittetnek.

Gyermekruhák!

Az igen tisztelt
szülők figyelmébe!
olcsó és csinos ruhák
diákok részére kaphatók.

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCS.

✱ Király-utca, bazár-épület. ✱

Germán Ferenc

asztalos-mester
PÉCSETT,
Apáca-utca 7-ik szám
(Saját házában.)

Elvállal minden szakmájába
vágó munkákat, egymint:

Épület-, stilszerű butorokat,
templom-, szálloda- és kávéház-
berendezéseket, portálok, par-
ketták- és padlók készítésétstb.

Kívánatra rajzokat és terveket is
készít.

Új törlesztési kölcsön

a phylloxera által elpusztított de
ujjonnan befásítandó

szőlőkre

5 $\frac{1}{2}$ % -ot 15 évi törlesztés mel-
lett, — továbbá termő-szőllőkre
4 $\frac{1}{2}$ % -ot, — földbirtokra 3 $\frac{1}{2}$ % és
4 $\frac{1}{2}$ % -éket, — házakra 4 $\frac{1}{2}$ % -éket 50
évi törlesztésre ajánl és felvilá-
gosítást nyújt 20 kros levél-
béllyel ellátott megkeresésekre

Horváth Ede,
Pilis-Csabán.

JAJ DE FÁJ
a tyukszemem, hamar
elfutok

REISCH JÁNOS
cipészhez és csináltatok ma-
gamnak egy pár jó cipőt,
mert csak ott lehet jó láb-
hoz álló és kényelmes cipőt
kapni.

Uzlete Széchenyi-tér 8. sz.
az új takarekpéztári
palotával szemben.

ASZTALOS NÁNDOR

lakatos-mester.

(Ó-posta-) Perczel-utca 10. szám, saját házában.

Elkészít minden új
épület lakatos munkát,

ugymint:
legzélszerűbb vasredőnyeket,
KOZPONTI-FÜTEST,
ajtóbetétszűrőket, vasajtókat,

takaréktűzhelyeket,

valamint cserepell rakva

BOGRÁCS KÁLYHÁT,

mindenféle kályhákat,

villanharitokat, házi sürgőnyt,

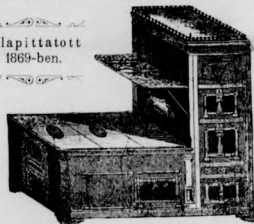
vasrécsozatokat, sírbolt kerítéseket,

* minden e szakla vagy munkákat

* javításokat

gyorsan és lehető olcsó áron.

Alapítattott
1869-ben.

Az ezredéves
országos kiállításon
az állami ezüst
éremmel és a mille-
niumi nagy érem-
mel kitüntetve.

Az ezredéves
országos kiállításon
az állami ezüst
éremmel és a mille-
niumi nagy érem-
mel kitüntetve.

PÉCSI TEJCSARNOK

csemege-sajt-gyára és első magyar pogácsasajt-gyára

✱ ✱ ✱ PÉCSETT ✱ ✱ ✱

ajánlja következő kiváló minőségű különlegességét:

Pécsi csemege-sajt. Impériál-sajt. Pécsi pogácsasajt (kvárgli).
Trappista-sajt. Pikáns sajtoecskák. Kitűnő édes tea-vaj.

Legjobb minőségű teljes tej, $\frac{1}{2}$ literlőt kezdve zárt palackokban házhoz szállítva kapható.
Előjegyzések elfogadottnak a pécsi tejcsarnok irodahelyiségében (Siklósi-országú 16.) s a következő fiók elá-
rusító helyeiseikben: Széchenyi-tér (Loewy-palota), Király-utca 34. és Kálvária-utca 2.

✱ Vizontelárusítók részére árlappal kívánatra készséggel szolgálunk. ✱